Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, …АДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…21 оной …гарана | № 37 (16560) | 1984 оной февралиин 13, понедельник | Сэн 3 мүнгэн.

БОГОНИХОН БОЛЗОР СОО Ю. В. АНДРОПОВ КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЫЕ ТОЛГОИЛБО. ЗҮГӨӨР ЭНЭ ҮЕ СОО ПАРТИ XXVI СЪЕЗДЫН ХАРАА ШЭГЛЭЛЭЭР ДАБШАЖА, ТЭРЭНИИЕ ЗОХЁОХЫ ЁҺООР БАЯЖУУЛЖА, ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЭ ДЭБЖЭЛТЫН БҮХЫ ШЭГЛЭЛНҮҮДЭЭР ОРОНОО БАТА НАЙДАМТАЙГААР УРАГШАНЬ ДАБШУУЛҺАН БАЙНА.

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгаhаа).

ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ АНДРОПОВ

МОСКВА Ю. В. АНДРОПОВТОЙ ХАХАСАНА

Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, Е. К. Лигачев, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков гэгшэд хүндэлэлэй харуулда зогсобо.

Удаань Коммунис партиин болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Ю. В. Андроповой түрэл түтимүүдтэ, дүтынхидтэ ошожо, гүнзэгы ехэ шаналал гашуудалаа тэдэнэртэ мэдүүлбэ.

15 часта Юрий Владимирович Андроповтой хахасахаяа ажалшад зал руу орожо захалба. Союзуудай байшангай Колонно зал улаан-хара будуудээр бүригдэнхэй. Наhа барагшын толгой дээгүүр улаан тугууд наягүүлэгдэнхэй. Хуурсагайнь табигдаhан табсангай дэргэдэ Совет Армиин сэрэгшэд харуулда зогсоно.

Эхэ орондоо үмэнэ Ю. В. Андроповой ехэ алдар габьяатай байhые тэмдэглэhэн шагналнууд табсангай урда талада улаан пудуушханууд дээрэ табигданхай: Социалис Ажалай Геройн «Хадуур ба Балта» гэhэн алтан медаль, Ленинэй дүрбэн орден, Октябриин Революциин, Улаан Тугай орденууд, Ажалай Улаан Тугай гурбан орден, медальнууд.

КПСС-эй Центральна Комитедhээ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумhээ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведhээ, КПСС-эй МГК-hаа, Моссоведэй гүйсэдхэхэ комитедhээ, түрэлхид болон дүтынь хүнүүдhээ венокууд наhа барагшын хуурсагай дэргэдэ табяатай байна.

Союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудhаа, союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй Президиумүүдhээ, Министрнүүдэй Соведүүдhээ, министерствэнүүд болон албан зургаануудhаа, КПСС-эй МК ба Московско областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедhээ, партиин крайкомууд болон хизаарнуудай гүйсэдхэхэ комитедүүдhээ, партиин обкомууд ба областной гүйсэдхэхэ комитедүүдhээ, олонитын эмхинүүдhээ шэнэ, шэнэ венокууд зал руу оруулагдана.

Олон мянган хүнүүд — элдэб үетэнэй түлөөлэгшэд, хото, хүдөөгэй ажалшад дундаршагүй урасхал мэтээр Колонно зал соогуур гаража, гаража байна.

Симфоническа оркестрэй шаналал гашуудалай аялга гунигтайгаар зэдэлнэ. Гурбан минута болоод лэ хүндэлэлэй харуул hэлгэнэ. Хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ комиссиин гэшүүд, партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, сэрэгэй начальнигууд, эрдэм, соёлой ажал ябуулагшад, олонитын түлөөлэгшэд шаналал гашуудалай вахтада зогсоно.

Нийслэл хотын фабрика, заводуудай, барилгануудай хүдэлмэришэд, элитэ мэдээжэ эрдэмтэд эмхи зургаануудай ба проектнэ организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд зал соогуур удаа дараалан үнгэрнэ. Олохон жэлнүүдтэ Юрий Владимирович Андропов Москватай таhаршагүй холбоотой байгаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нийслэл хотын хүдэлмэришэн антида ехэ анхаралтайгаар, эсэгэ ёhоор хандадаг, москвагайхидай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдтэ, городые хүгжөөлгэдэ ехэ оролдолго гаргадаг hэн. Ю. В. Андропов парти болон арадай суртал hургаалнуудта хэлбэришэгүй үнэн сэхэ байлгын бууршагүй жэшээ харуулдаг байhаараа Москвагай ажалшадай, бүхы москвагайхидай зүрхэ сэдьхэлдэ үлэхэ юм.

Бүхы оромнай шаналал гашуудалда абтанхай. Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын дурасхаалые совет хүнүүд ёhолон хүндэлжэ байhанаа мэдүүлнэ.

Манай ороной урган хүгжэлгын бүхы шатанууд — Юрий Владимирович Андроповой намтарай хуудаhанууд, үе шатанууд мүн. Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ тэрэ хүдэлмэришэнөөр хүдэлжэ, ажалайнгаа намтар эхилээ hэн. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаалнуудта хүдэлхэ үедөө тэрэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ манай Эхэ ороной экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ зорюулhан байгаа. Мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудые теоретическэ ёhоор зохёолгодо Ю. В. Андропов горитой хубитаяа оруулhан байна.

Тэрэнэй хэлэhэн үгэнүүд, зохёолнууд дотор совет общественые хүгжөөлгын мүнөөнэй шатын онсо шэнжэнүүд гүнзэгыгөөр харуулагданхай, коммунизм байгуулгада парти болон Совет гүрэнэй мүнөөнэй ба холын хараата зорилгонууд тодорхойлогдонхой.

Ленинскэ партиин ветеранууд КПСС-эй хүтэлбэрилэгшые гүнзэгы сэдьхэлhээ ёhолон хүндэлнэ. Партиин үзэл сурталай хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха тухай, hайн hайхан зан ябадал баталха тухай, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгые али бүхы талааринь hайжаруулха тухай Ю. В. Андропов саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг байгаа.

Ю. В. Андроповой ажаябадал хадаа совет залуушуулда зориг бадаруулма жэшээ болоно. Залуушуулай Ленинскэ Коммунис Союзай зэргэнүүдтэ тэрэ ехэ зам гаталаа. Юрий Владимирович судоверфь дээрэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай комсорг, ВЛКСМ-эй Ярославска обкомой секретарь, удаань нэгэдэхи секретарь байhан юм. 1940 онhоо хойшо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай бүхы хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ тэрэ Карелиин комсомолой организациие толгойлоо hэн. Ангиин эрид шангa мэдэрэлтэй байлгада, арад зоной аша туhада зүрюу харша али бүхы юумэндэ эбсэшэгүй байлгада залуушуул Ю. В. Андроповhоо hуралсадаг байгаа.

Сэрэгэй хубсаhатай хүнүүд эндэ олон. СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд СССР-эй Оборонын Соведэй Түрүүлэгшые, дайнай жэлнүүдтэ партизанай хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагшые ёhолон хүндэлхэеэ ерэбэ. Ю. В. Андроповой арюун hайхан дурасхаалай үмэнэ сэрэгэй тугуудаа нэнгүүлхэдээ, эдэ гашуудалта үдэрнүүдтэ Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флот Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые бүри нягтаар тойрон жагсана. Арми ба Флодой hэримжэтэй хёрхо, дайшалхы бэлэн байлгые саашадань дээшэлүүлхын, социализмын туйлалтануудые хамгаалха талаар тэдэнэртэ даалгагдаhан зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула бүхы юумэ хэхэ байhан тухайдаа совет сэрэгшэд парти болон арадые найдуулна.

Энэ үдэр олон арбаад мянган совет эрхэтэд Юрий Владимирович Андроповой дурасхаалые гүнзэгы сэдьхэлhээ ёhолон хүндэлбэ. Социализмын суртал hургаалнуудые сахин хамгаалха, Эхэ орондоо экономическа ба оборонно хүсые бэхижүүлхэ хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлтэй байhанаа Советүүдэй ороной коммунистнууд, бүхы ажалшад парти болон правительствоо найдуулна.

(ТАСС).



Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд Ю. В. Андроповтой хахасажа байна. Фототелеграфаар абтаhан зураг.

НАҺАЯА АРАДТАА ЗОРЮУЛҺАН ЮМ

… болон со- … элтэдэ оро- … олон Совет … ондын ком- … ришэнэй хү- … ехэ ажал … Владимиро- … наhа бараба. … үнгэргэгдэжэ … гашуудалай … ажалшад … нойнгоо дү- … б найрамда- … змын түлөө … тэмсэлшын … гы сэдьхэл- … лжэ байhа- … нүүд ленин- … партияа няг- … сана, ангиин … рэлтэй, эм- … ухайдаа, шэн … раа агууехэ … ороноо саа- … хүсэлэнтэй … нэ гэжэ ми- … дагшад тэм- … рго Орджо- … кэтэ «Станок … гэжэ үйлэд- … Гол пред- … и хабсарал- … гашуудалай … Хүдэлмэри- … пективэй тү- … сугларба. … Гүрэнэй … Е. Копьевто … партиин болон … итэ ехэ ажал … найрамдалай … түлөө эсэ- … сэлшэ Юрий … Андроповой … тогтобо гэ- … хүшэр хүндэ … тэрэ хэлээ. … ажал ябуул- … эн ангиин, бү- … туhада сүм зорюулhан байна. Ленинэй хэрэгтэ, коммунизмын суртал hургаалнуудта хизааргүй үнэн сэхэ байгаа.

Нёдондо жэлэй январь hарада манай заводто Ю. В. Андроповтой үнгэргэгдэhэн уулзалгые ниислэл хотын станок бүтээгшэд hайн hанажа ябадаг юм гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Парти болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэ заводой гол цехүүдэй хүдэлмэритэй, продукцитай танилсаhан, хүдэлмэришэдтэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй ба алба хаагшадтай хөөрэлдэhэн байгаа. Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ, ажалшадай түлөөлэгшэдтэй түгэсхэлэй уулзалга дээрэ үйлэдбэриие хүгжөөхэ, хүдэлмэришэдэй hуудал байдалые hайжаруулха асуудалнуудые, партийна организациин ба бүхы ажалшадай урда табигдаhан зорилгонуудые үбшэн хэлсэhэн байгаа.

Эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Ю. В. Андроповой үгэhэн тодорхой заабари зүбшэлнүүд, дурадхалнууд заводой ажал ябуулгада хүтэлбэри болгогдоо hэн. Коллектив хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байна: табан жэлэй гурбан жэлэй даабариие болзорhоонь урид дүүргэжэ, энэ жэлдэ угтамжын түсэб абтаа. Тэрэнэй ёhоор түсэбhөө гадуур ажалай бүтээсые 1,6 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,75 процентээр хямдаруулха гэжэ хараалагдана. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулха, ажалай журам бэхижүүлхэ харгы замуудые станок бүтээгшэд оролдосотойгоор бэдэрдэг.

КПСС-эй ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, социалис Эхэ ороной дүлэтэ патриот Ю. В. Андроповой наhа бараhан ушарhаа Ленинградай ба областиин ажалшад бүхы совет хүнүүдтэй хамта гүнзэгы ехээр шаналан гашуудана.

— Совет хүнүүдэй жаргалта hайхан, ажана тэнэглэн байдалай аша туhада үрэ түгэс ажал ябуулгаараа, эб найрамдалай түлөө, термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлээрээ Юрий Владимирович арад зоной гүнзэгы ехэ хүндэдэ, дурлалда хүртэhэн байгаа, — гэжэ слесарь хабсаргагшадай бригадир Социалис Ажалай Герой И. Захаров «Кировскэ завод» гэжэ нэгэдэлэй ажалшадай митинг дээрэ мэдүүлбэ. Манай Эсэгэ орониие саашадань hалбаруулан хүгжөөхын тула анхарал оролдолгоор нэбтэрhэн тэрэнэй hанал бодол, ажал хэрэгүүд бидэнэртэ, хүдэлмэришэдтэ, ойлгосотой, дүтэ юм. Коммунис партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгада харюу болгон эмхидхэл гуримаа шангадхажа, бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлхэбди. Бүхы хүсэеэ, дүй дүршэлөө, эрдэм мэдэсээ, мэргэжэл шадабаряа КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ зорюулхабди.

Ю. В. Андроповой наhа бараhан тухай мэдээсэл Карелиин ажалшадай зүрхэ сэдьхэлдэ ехэ гашуудал гуниг түрүүлбэ. Мүнөө үе сагай политическэ, гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, ленинскэ түхэлэй хүтэлбэрилэгшэ, парти болон арадай үнэн сэхэ хүбүүн наhа бараба гэжэ халаанай начальник И. Басов, ахалагша машинист А. Савин, партиин Октябрьска райкомой секретарь Ю. Пономарев, машинист С. Крикунов гэгшэд Петрозаводско ТЭЦ-тэ үнгэргэгдэhэн шаналал гашуудалай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

Карелиин ажалшад ленинскэ Коммунис партияа бүри нягтаар тойрон жагсажа, шэн габьяата ажалаарга Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ юм.

Примориин тамаржа ябадаг загаhанай заводуудта, предприятинуудта, hургуулинуудта шаналал гашуудалай митингнүүд болобо.

Смоленскэ областиин малай үүлтэр hайжаруулгын «Дугино» гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэд минута соо дуугай байжа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой дурасхаалые ёhолбо. Шаналал гашуудалай митинг эндэ болоо.

— Парти болон манай арадта тэхэрюулэгдэшэгүй ехэ гээлтэ болоо. — Коммунис парти болон Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, коммунизмын суртал hургаалнуудай түлөө, эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ Ю. В. Андропов наhа бараа, — гэжэ тракторист В. Григорьев хэлэбэ. —Юрий Владимирович богонихон саг соо КПСС-эй Центральна Комитедые толгойлоо, гэбэшье энэ болзор соо парти оронойнгоо экономико болон өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхын түлэ ехэ юумэ хээ.

(ТАСС).

УЙДХАР ГАШУУДАЛАЙ МИТИНГНҮҮД

Судна бүтээлгын завод

Судна бүтээлгын заводой механическа цех. Эндэ Ю. В. Андроповой дурасхаалда зорюулагдаhан заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шаналал гашуудалай митинг болобо. Ю. В. Андроповой портрет хара бүдөөр бүригдэнхэй. Коллективэй Улаан туг гунхуулагданхай.

Митинг нээhэн парткомой секретариин орлогшо Ю. И. Пантелеевэй удаа парткомой секретарь П. К. Козырев партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хандалгые соносхобо.

— Хүндэтэ нүхэд, манда ехэ гээлтэ болобо. Манай хайрата Юрий Владимирович Андропов сагhаа урид наhа барашаба. Тэрэнэй оролдолгоор богони болзорто совет арадай hуудал байдалые hайжаруулгада, ороной өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэдэ горитой амжалтанууд туйлагдаа. Энэ уйдхар гашуудалта ушараар парти, правительствын хандаhан хандалгада харюу болгон, ажалай журам болон бүтээсые улам дээшэлүүлэе,— гэжэ судна хабсаргагшадай бригадир В. В. Минин хэлэбэ.

Трибунын саана токарь М. Г. Рандин:

— Манай орон, түрүү үзэлэй бүхы хүн түрэлтэн уйдхар гашуудалда абтанхай. Ленинэй хэрэгэй түлөө эсэшэгүйгөөр тэмсэлшэ Ю. В. Андроповой гэрэлтэ дүрсэ манай досоо хэтэдээ мүнхэ байха. Саашадаа улам габшагайгаар ажаллахые уряалнаб.

— Хаанашье хүдэлхэдөө, Ю. В. Андропов бүхы хүсэ шадалаа манай ороной hүр жабхалангые мандуулгада зорюулдаг байгаа,— гээд судна хабсаргагша Ю. А. Паршин хэлэбэ.— Совет арадай ажабайдалые бүри баян дэлгэр болгохо зорилготой нүхэр Андроповой ажал ябуулгые үргэлжэлүүлхэбди.

— Партиин үнэн сэхэ хүбүүн, ёhтойл марксист-ленинец Ю. В. Андропов маанадаа орхижо ябашаба,— гээд заводой ахамад инженер С. М. Щеглаков эхилбэ.—Эб найрамдалай түлөө, марксизм-ленинизмын hайн hайхан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэл Ю. В. Андроповой нэрэтэй таhаршагүй холбоотой. Партияа улам нягтаар тойрон, тэрэнэй эхилhэн хэрэгые үргэлжэлүүлэе.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ заводой коллективэй үмэнэhөө уйдхар гашуудалай телеграмма эльгээгдэбэ.

ВЛКСМ-эй обком

ВЛКСМ-эй Буряадай Обкомдо завод, фабрикануудай, хүдөө нютагуудай комсомолшууд олоороо сугларба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой наhа бараhан ушарhаа республикын комсомолшуудай эдэбхитэдэй суглаан боложо, Буряад ороной бүхы эдиршүүлэй үмэнэhөө гүнзэгы гашуудалаа мэдүүлбэ.

Суглаае ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. Р. Бартунаев нээжэ, Коммунис партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга суглааргашадта уйдхар гашуудалай оршон байдалда уншажа үгэбэ.

Суглаанда хабаадагшад Ю. В. Андроповой дурасхаалые минута соо дуугай байлгаар ёhолбо.

БАМ-ай Буряадай участок

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой сагhаа урид наhа бараhан дээрэhээ Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогай коммунистнууд, ажалшад, барилгашад гүнзэгы сэдьхэлhээ шаналал гашуудалаа мэдүүлжэ байна.

Ажахын, гүрэнэй болон партийна ажабайдалда болоhон гүнзэгы ехэ бүхы хубилалтануудые тэрэнэй нэрэтэй холбонобди. КПСС-эй ЦК-гай хүтэлбэри доро зэргэнүүдээ улам батадхахабди, манай агууехэ Эхэ орониие үзэсхэлэн hайхан, хүсэн түгэлдэр болгохын тула бүхы юумэ хэхэбди.

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад.

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинат

— Эб найрамдалай, энэ дэлхэй дээрэ амгалан байдалай түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ Юрий Владимирович Андроповой наhанhаа нүгшэhэн тухай мэдээсэлые манай нарин сэмбын комбинадай коллектив гүнзэгы уйдхар гашуудалтайгаар угтаhан байна, — гээд Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай парткомой секретарь Д. П. Могоева мэдээсэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна Секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой наhа бараhан тухай мэдээсэл нарин сэмбын комбинадта гүнзэгы уйдхар гашуудалтайгаар угтагдаhан байна.

Комбинадай бүд нэхэлгын цехтэ болоhон митингые комбинадай парткомой секретарь Д. П. Могоева нээжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Б. Сагановта үгэ үгэбэ. Тэрэ партиин үнэн хүбүүн, бүхэдэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша, эб найрамдал, харилсаа холбооной түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ Юрий Владимирович Андроповой наhанhаа нүгшэhэн тухай мэдээсэл дуулгаад, тэрэнэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай хөөрэжэ үгөө.

Удаань комбинадай ноохо илгалгын цехэй шалгагша В. Н. Паникаровская, ноохо ээрэгшэ В. И. Сидельникова, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай ба ажалай ветеран В. Г. Макрецов, бүд нэхэгшэ, комсомол басаган Татьяна Чернобай, комбинадай, директор, Социалис Ажалай Герой К. П. Альцман гэгшэд үгэ хэлээ.

Митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд нүхэр Ю. В. Андроповой амгалан тайбанай, эб найрамдалай түлөө тэмсэhыень онсо тэмдэглэжэ, эхэнэр ёhоор, эхэ ёhоор сэгнэhэнээ гэршэлээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ БАДАРУУЛАН

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар манай совхозой партком, дирекци, профком ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Тиихэдээ бидэ нэн түрүүн даажа байһан ажал хэрэгүүдэй түлөө коммунистнуудай харюусалга, партиин гэшүүдэй түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ анхаралаа, хандуулнабди. Юуб гэхэдэ, имагтал коммунистнууд ажалдаа, ниитынгээ уялга жэншэдгүй дүүргэхэ хэрэгтэ хододоо жэшээ харуулдаг, харуулха уялгатайшье ха юм.

Үнгэрһэн намартаа коммунист, үнинэй механизатор Х. Н. Бадмацыреновэй хүтэлбэрилһэн комсомол-залуушуулай тракторно-таряан ажалай бригадын гэшүүд илангаяа амжалтатай ажаллаа юм. Тэдэнэр даажа абаһан 1500 гектар таряалангайнгаа гектар бүриһөө 20,6 центнер ургаса хуряагаа. Энэ хэрэгтэ бригадын партийна бүлэгэй оруулһан хубита бии. Тус бүлэгые коммунист В. Х. Доржиев хүтэлбэрилдэг. Түрүү механизаторнууд А. М. Еронтьев, А. И. Суровой, З. Д. Доржиев болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ түйлажа ажалша нүхэдтөө һайн жэшээ харуулдаг байгаа. Тэдэнэй ажал хэрэгүүд тухай ханын газетэдэ бэшэгдээ, нютагай радиогоор дамжуулагдаа. Мүн тэдэнэй нэрэ хүндэдэ Ажалай алдар солын улаан туг үргэгдэһэн байна.

Манай таряашадай түйлаһан амжалтада совхозой ахамад агроном, коммунист Н. Р. Евсеевэй үүргэ ехэ. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр, хүсэлэл оролдолгоор хамаг полинууд дээрэмнай нютагай уларилда таараһан үрэһэ хүрэнгөөр таригдаа һэн. Гадна хүршэ һууһан ажахынуудаа үрэһэнэй һайн таряагаар хангынабди.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада үнеэн бүриһөө һү һаалгашье дээшэлээ. Илангаяа коммунист С. З. Закировагай хүтэлбэрилдэг Тээгдын фермын һаалишад һайнаар ажаллана. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү манлайда бүри һаяхана «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальда хүртэһэн М. В. Мухомедзянова ябана. Тэрэ гансашье эрхим һайнаар ажалладаг бэшэ, мүн олон жэлэй туршада олоһон баян дүй дүршэлөө залуу халаанда дамжуулан үгэхые хүсэдэг, түрүү онол арга үйлэдбэри дээрэ эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхые оролдодог ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ мүн. Һаалишад Ф. А. Бариева, Д. Е. Дабаева, тугалшад Ц. Д. Дагбаева, Н. Н. Рачинская, хонишод Р. Н. Нурмахметов, Д. Р. Нинтоева, Ф. М. Загидуллина гэгшэдые онсолон тэмдэглэмээр. Эдэнэр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ашаглагдаагүй нөөсэнүүдые тодорхойлон элирүүлхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа сэхээр хандуулдаг байха юм.

Һүүлэй үедэ манай совхозой луговодуud сабшалан, бэлшээреэ үндэһөөрнь һайжаруулха, газар таряалангай ургасыень дээшэлүүлхэ асуудалнуудые ходо анхаржа, яһала ехэ хүдэлмэри хээ юм. Баян дүй дүршэлтэй үнинэй луговод, партиин гэшүүн А. В. Литвиненко, Б-М. Г. Самбуев гэгшэд жэлһээ жэлдэ даажа абаһан сабшалан дээрэһээ баян ургаса хуряана. Эдэнэр жэлэй ямаршье сагта суг хүдэлдэг нүхэдтэйгөө хамта газарай хүрьһэ һайжаруулха хүдэлмэри ябуулжа байдаг юм. Намарай үедэ сабшалангаа һөөг бүртагһаа, бог шоройһоо сэбэрлээ, уһалуурин ханаабуудые хабарай хүдэлмэридэ бэлэн болгоод байнхай.

Манай механизаторнууд таряа хуряалгын дүүрэхэтэй сасуу оньһон техникэсэ заһабарижа захалаа һэн. Силосэ болон таряанай комбайнууд булта шахуу бэлэн болгогдоод, жэрысэ табигданхай. Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ оньһон техникэ графигай ёһоор хараалагдаһан болзортоо мүн лэ заһабарилагдана.

Мүн һаалишадай, хонишодой урда хүнгэн бэшэ зорилгонууд табигдана. Сэлэнгын районой малшадай гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжэхэ зуураа, үбэлэй үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 килограмм һү һааха, гүрэндэ тушааһан эбэртэ бодо малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 350 килограммда хүргэхэ гэһэн уялгатай. Мүнөө тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэхын, хараалһанаа бэелүүлхын тула хамаг хүсэ шадалаа, арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхые оролдоно.

Совхозой бүхы ажалшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, үндэр бүтээсэ түйлахын, ажалай журам саашадань бэхижүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэнэ.

Мүнөө манай ажахын партийна организациин бүхы гэшүүд СССР-эй Верховно Совдэй һунгалтые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэхэ зуураа, хүн зоной дунда эмхидхэхы, ниитэ-политическэ хүдэлмэри улам үргэдхэнэ.

Д. ТАБДАНОВ,
Хорниин районой Хүрбын совхозой парткомой секретарь.

ЭБТЭЙ АЖАЛҺАА ЭХИТЭЙ

— Басагад! Мүнөө үдэр шара утаһаар оёхобди. Тиимэһээ ямар утаһаар заха, энгэрынь хүбөөлбэл хүүгэдтэ таарамжатай гээшэб. Хэндэ ямар һанамжа байнаб, — гээд, Римма басагад тэдэндэ анхаралтайгаар хараадхина.

— Минии һанахада, шара улаан хоёр үнгэ һайн таарана. Тиимэһээ улаан утаһаар хүбөөлбэл һаамнай ямар гээшэб? Үшөө урда энгэртэнь тахяагай дальбараагай дүрэ нэхэлбэл һайн байна, — гээд, Валентина бэшэнэйнгээ юун гэхые хүлеэн һууна. Бригадынь гэшүүд энэ дурадхалыень нэгэн дуугаар дэмжэжэ, уданшьегүй хүдэлмэреэ эхилбэ.

— Валя бригадымнай эгээл эдэбхитэй гэшүүн юм. Бултанай түлөө ходол һаналаа табижа, туһалхые оролдодог хүн. Бригадымнай олонхинь тэрэнэй доро оёдолшоной мэргэжэл шудалһан байна. Үнэхөөрөө, ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ гэхэдэ, буру болохогүй. Тэрэ сагүргэлжэ элдэб олон үүсхэл гаргажал байдаг. Мүнөөшье, харыт, тэрэ тахяагай дальбараахание шэрэхэ гэбэ ха юм. Үнэн дээрээ тон шухала дурадхал. Хүүгэдтэ хэды хөөрхэн байхаһаа гадна хэды ехэ баяр асарха байгаа гээшэб. Юуб гэхэдэ, манай бригада гансал багахан сад-яслида ябадаг хүүгэдтэ утаһаар хубсаһа оёдог байна. Тиимэһээ тэрэнээ хүүгэдэй анхарал татамаар, зохидшоохоор бүтээхэ ёһотойбди. Теэд эхэмнай манай һанаһаар болоногүй, — гэжэ комсомол-залуушуулай тус бригадын бригадир Римма Вологдина хөөрэнэ.

Энэ коллектив ганса Улаан-Үдын гадар хубсаһанай фабрика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябадаг бэшэ юм. Үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа, Буряадай комсомолой шангай лауреат болоһон байна. Энэнь тон ехэ амжалта гээшэ ааб даа. Юуб гэхэдэ, тус фабрика ашаглалтада тушаагдаһаар оройдоол табан жэл болохоёо байна ха юм. Харин энэ комсомол-залуушуулай бригада байгуулагдаһаар дүрбэн жэл болобо.

— Манай бригадын амжалтын үндэһэн гэхэдэ, нэн түрүүн эбтэй, нэгэн һанал бодолтой ажал болоно. Бултадаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлнэбди. Хоёрдохёор, бидэндэ элдэб шалтагаанаар һаатаха ушар гэжэ байхагүй. Хүн бүхэн хэды мэргэжэл шудалһанхай. Жэшээлхэдэ, бидэнэй оёдолшон бүхэн нэхэлдэг оньһон түхеэрэлгэдэ ажаллажа шадаха, эсхэхэшье шадабаритай, — гэжэ, бригадир хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Гансашье энэ амжалтын үндэһэн бэшэ ааб даа. Тус бригада тон эбтэй, хэмдээ, бригадын подрядай түримаар ажалладаг байна. Тэдэнэр бэшэн утаһаар ноохон бүд нэхээд, тэрэнһээ эсхэжэ, хүүгэдэй хубсаһа оёно. Иигэжэ тус бригадын оёһон хубсаһан эндэ шалгалта гараад, сэхэ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта эльгээгдэнэ. Магазинуудта, багахан хүүгэдэй ноохон костюмууд элбэг бэшэ байдагынь ойлгомжотой. Тиимэһээ тэдэнине олоор гаргаха, худалдан абагшадай һанаанда таарама, зохид хубсаһа оёхо гэшэ бригадын гэшүүдэй гол зорилгонуудай нэгэн болонхой. Энэ талаар Римма Глебовна иигэжэ хөөрэбэ:

— Манай бригада «Юбилейный» универмагтай хэлсээ сэхэ баталһан байнабди. Наймаалагшад ерэжэ, манай хубсаһа хараһан худалдан абагшадай һанаанда таарама хубсаха оёхо талаар зүбшэл, заабари үгэдэг гээшэ. Теэд манай бригадын арга боломжо эдэнинень дүүрэн хангажа шадахагүй байна. Участогнай үшөө бага, станогууднай хуушан. Тэрэшэлэн зарим оёдолшодоймнай мэргэжэлшье үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Харыт, булта залуушуул шуу.

Үнэхөөрөөшье бригадынхид комсомол-залуушуулай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ дээрэ үргэжэ ябадаг. Тэдэнэр һара соо хүүгэдэй табан мянган хубсаһа оёхо түсэбөө хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. Бүхы бригадын хүдэлмэри эсэсэй дүнгөөр сэгнэгдэнэ.

— Хүн бүхэнэй салин тэдэнэй ажалда хабаадалгын коэффициентһээ дулдыдадаг. Би өөрөө үдэр бүри бригадынгаа гэшүүдэй хүдэлмэри бүридхэжэ, дүүргэһэн ажалыень шалгажа байдагби. Энээнэй ёһоор салин хубаагдана. Тиихэдээ гол анхаралаа хубсаһанай шанарта хандуулнабди. Энэ оёдолшодой салинда баһал нүлөөлнэ, — гэжэ бригадир мэдүүлбэ.

Тус бригадын оёһон хүүгэдэй хубсаһан бүхы орон дотороо тараагдажа байха юм. Ушар иимэһээ коллективэй оёдолшод шанарые дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг болоно. Шэнэ ерэһэн залуу оёгшадта хүдэлмэриинь ойлгуулжа, ходол туһалжа байдаг юм. Коммунист ажалай ударнигууд Валентина Гусева, Тамара Гелашвили болон бусад өөһэдынгөө шадабарида олохон басагадые һургаа. Иигэжэ хүн бүхэнэй мэргэжэл дээшэлүүлһэнэй, тодхорһоон оньһон түхеэрэлгэнүүдые һайнаар, хүсэн ехэтэйгээр хэрэглэжэ нэгэтэ ашаар бригадын гэшүүд түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсэ 1 процентээр дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табиһан.

— Энэ хадаа КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар манай коллективэй хэһэн түрүүшын алхам болоно. Гадна хубсаһанай өөрын үнэ сэн доошолуулха, утаһа болон бүд алмаха талаар ехэ юумэ хэхэ байнабди. Илангаяа хубсаһа эсхэхэдэ ехэ бүд хайшалагдажа хаягдана. Гол түлэб энэ хуушан станогуудһаа болоно, — гэжэ Римма Вологдина хэлэбэ.

Энэ жэлдэ тус коллектив шэнэ түхэлэй хубсаһа оёдог болохоёо бэлдэжэ байнхай. Мүнөө бригадын гэшүүд СССР-эй Верховно Совдэй һунгалтые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлэнхэй. Тэдэнэр энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын түсэбһөө гадуур хүүгэдэй 1400 хубсаһа оёхоор шиидэһэн юм. Энээнээ дүүргэхэ арга боломжо дүүрэн бии. Юуб гэхэдэ, тус бригадынхид январь һарын түсэбһөө гадуур 900 хубсаһа оёнхой гээшэ.

— Юрэдөө, амжалтамнай эбтэй эетэй ажалһаа эхитэй, — гээд бригадир, коммунист Римма Вологдина найдуулба.

М. САНДАНОВ,
Новосибирскын партийна дээдэ һургуулиин һурагша.



Татьяна Орешкина Улаан-Үдын «Электромашина» заводто прессовщигоор хүдэлдэг. Тэрэ түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргээд, жэлэй эхинһээ ажалайнгаа эршые һуладхангүй хүдэлжэ, үнгэрһэн һарынтаа даабарине 114 процент дүүргэһэн байна.

Залуу коммунист коллективэйнгээ комсомолой ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, заводой шалгалтын таһагай гэшүүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Татьяна Орешкина.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Пропагандистнуудай һуралсал

Экономическа гэгээрэлэй пропагандистнуудай семинар һаяхан КПСС-эй Хэжэнгын райком үнгэргэбэ. «1983 оной ажахын жэлэй дүнгүүд болон гараһан жэлдэ районой ажалшадай бүтээхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл партиин райкомой хоёрдохи секретарь нүхэр А. И. Лоскутников хэбэ. Удаань райкомой секретарь нүхэр В. М. Алексеева «Буржуазна ба ревизионис үзэл сурталда эсэргүү тэмсэлэй түхэл ба онол аргануud болон тэрэнэй гол шэглэлнүүд» тухай элидхэл хээ. Райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо нүхэр Г. Д. Бадмаев райондо экономическа һуралсалай хэр зэргэ ябажа байһан тухай мэдээсэбэ.

Экономическа һуралсалай түрүү пропагандистнууд Н. У. Урбаев, В. А. Власов, С. Ц. Пинигина, А. П. Касаткин гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Тус райкомдо партийна, комсомолой һуралсалай пропагандистнуудай семинарнууд мүн үнгэргэгдөө юм. Эдэ үдэрнүүдтэ соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Совдэй һунгалтые угтуулан агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэрине улам шангадхажа байна.

Ц. ОБОРОВ.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

ШАДАБАРИИН УРГАЛТА

Сэлэнгын совхозой кукуруза ургуулдаг дээдэ гарай механизатор Ю. М. Запаринай поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байхадань, оло дахин уулзаһан гээшэб. Илангаяа кукурузынь ургажа байхада, набша намаанайнь намилзан долгилжо байха үедэ нюдэ бүришье хужарлуулма, сэдьхэл баясуулма байдаг юм. Бүлюутын полиие ёһотойл үрэжэл һайнтай, ямаршье уларилтай жэлдэ баян ургаса үгэхэ хүсэн түгэс хүрьһэтэй газар болгожо шадаа юм. Запаринай звеногойхид зарим жэлдэ гектар бүхэнһөө дунда зэргээр хоёр зуу, дээшэшье центнер ногоон набша намаа хуряадаг бэлиг шадабаритай бшуу.

Газар элдүүрилхэ, хүрьһыень шанаржуулха талаараа, агротехникын заабаринуудые, гуримынь бэелүүлхэ талаараа хэнһээшье бэрхэ кукурузашан шуу. Юрэдөө бүхэли район дотор Юрий Михайловичые хүсэхэ хүн байхагүй. Энэ дээдын мэргэжэл шадабари, үндэр нэрэ соло хадаа имагтал баян дүй дүршэлһөө, ехэ оролдоһоо, дааһан хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандалгаһаа эшэ үндэһэтэй бшуу. Олон жэлдэ шуналтайгаар ажаллажа олоһон баян дүршэлдөө бусад нүхэдөө һургаха гэжэ гүн сэдьхэлһээ эрмэлзэжэ ябадаг механизатор юм. Илангаяа залуу кукурузашадта анхаралаа хандуулжа, тэдэниие һургаха гэжэ ходо оролдожо ябадагынь онсо магтамаар шуу.

Юрий Михайлович угаа ажалша хүн гэжэ үшөө дахин дабтаха хүсэлэн түрэнэ. Ажал эмхидхэлгэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ болон наг шэбхэ хэрэглэлгэдэ, агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ хамаг анхаралынь зорюулагдадаг шуу. Кукурузаяа хуряажа, силосэ нүхэн соо даража дүүргэмсээрээ дары зелёнко сабшалгада хам оролсодог заншалтай. Тобшолходо, гол ажалаа хэжэ дүүргээб гэжэ сэдьхэлээ амаруулдаггүй хүн.

— Юрэдөө, коммунист Юрий Михайлович шэнгеэр хүн бүхэнэй үнэн сэхээр хүдэлмэрилдэг һаа, тэрээн шэнгеэр үндэр амжалта түйладаг байгаа һаа, бүхы юумэн өөрөө бүтэһэн мэтэ байха бэлэй, — гэжэ совхозой парткомой секретарь Николай Бальжанович Цыбиков хөөрөө һэн.

— Юрий Михайлович, хориин жэлэй туршада хэды шэнээн ургаса хуряаһан, силос дараһан байна гээшэб-та?

— Зуу мянга шахуу тонно болоһон байха, — гэжэ Запарин харюусаа бэлэй.

— Яагаад иимэ үндэр баян амжалта түйлана гээшэб-та? Бусадта ойлгогдоогүй ямар нэгэн «нюуса» дүршэлтэй гээшэ гүт? — гэжэ асуухадамни Юрий Михайлович үлэ мэдэг миһэд гээд: «Оролдохол хэрэгтэй гүб даа. Техникээ һайнаар ашаглаха, бултадаа эбтэй эетэйгээр, нэгэ бүлэ шэнгеэр хүдэлхэ шухала гэжэ һанагшаб. Тиимэл байгаа хада хүдэлмэри урагшатайгаар ябаха, һанаһан хэрэг бүтэсэтэй байха ха юм даа» гэжэ хэлээ.

Ю. М. Запарин гээшэмнай нимэ түбшэн зантай, унаһан малгайгаа абангүй гэхээр хүдэлжэл, урагшаа шууд алхалжал ябадаг коммунист шуу. Юрий Михайловичай үндэр бүтээсэтэ ажал, хамтын хэрэгэй түлөө зорюулһан аша габьяа дээдэ хэмжээнэй сэгнэлтэдэ хүртэжэл байдаг. Тэрэ Ажалай Улаан Тугай орденоор, олон медаль болон хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай. Өөрынь үдэр бүриин ажалые хүн зоной хани халуунаар магтахада, гүн сэдьхэлһээ омогорхон баяр баясхалан хүргэдэг.

Р. БАЛДАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Сэлэнгын район.

Хүдөө аж... шэнжэ...

ЖЭЛЭЙ ЭХИ... ГАБШАГАЙ А...

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түрүүшын һара барагдаба. Тиин республикын ажахынуудта нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, эхэ мал бүхэнһөө тугал, хурьга, унага, поршоонхо олоор абтажа түлжүүлэгдэнэ.

Республикын Статистическэ управлениин мэдээсэһэнэй ёһоор колхоз, совхозуудта үнгэрһэн һарын туршада бүхыдөө 26152 центнер мяха үйлэдбэрилэгдөө. Энэ хугасаа соо Зэдын, Яруунын, Захааминай, Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Түнхэнэй районуудай ажахынууд нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо мяха ехээр үйлэдбэрилһэн байна. Дурсагдаһан районуудай колхоз, совхозуудта мал шахан тарагалуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдажа, гүрэндэ тарган, бэеэр томо, хүндэ шэгнүүртэй мал тушаагдана.

Баргажанай, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Баунтын, Хэжэнгын, Кабанскын, Улаан-Үдын районуудай ажахынууд мяха үйлэдбэрилхэ талаар нёдондоной энэ үеынхиһөө бирагүй дүнгүүдтэй гараһан байна. Ушарынь юуб гэбэл, эдэ районуудта гүрэндэ тушаагдаха мал шахан таргалуулха хүдэлмэри һайса эмхидхэгдэжэ шадагдаагүй, малай тоо толгойе олошоруулха түсэбэй дүүргэгдээгүй дээрэһээ мал олоор тушаагдаагүй байха юм. Тиимэһээ саашадаа зохихо хэмжээнүүд абтагдажа, ушарһан дутуу дунданууд дары усадхагдаха ёһотой.

Январь соо республикын колхоз, совхозуудта 110313 центнер һүн үйлэдбэрилэгдөө гэхэ гү, али нёдондоной хиһоо 2 процент дээшээ. Үнеэн бүриһөө энэ һарада 123 килограмм һүн һаагдаа. Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Хяагтын, Хориин районуудай ажахынууд һү һаамаа дээшэлүүлжэ шадаа.

Үнгэрһэн жэлэйхидэ орбол, элдэб зүйлэй тэжээлээр яһала баян байбашье, Загарайн, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Яруунын, Прибайкалиин, Кабанскын районуудай ажахынууд байгша ондо һү багаар үйлэдбэрилбэ. Эдэ районуудта үнеэн бүриһөө январь һарын туршада милил 91—98 килограмм һүн һаагдаһан байха юм. Юундэ иимэ багаар һүн һаагдаба гээшэб гэхэдэ, дурсагдагша районуудта малай ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд саг болзор соогоо абтаагүй бшуу. Зарим һүнэй фермэнүүдэй тэжээлэй цех муугаар хүдэлгэгдэнэ Жэшээнь, Улаан-Үдын районой олонхи ажахынуудта бии байгаа тэжээл буйлуулдаг техникэ январь соо хүдэлгэгдөөгүй гэхэ гү, ...

ГУРБАН ҮДЭРӨӨ...

Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлэй автоматна цехэй мастер Б. А. Мансуровай хүтэлбэрилдэг дүрбэдэхи участогай коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлһэн байна. Тэдэнэр нёдондо түсэбтэ даабаринуудаа урагшатайгаар бэелүүлжэ, даажа абаһан социалис уялгануудаа үлүүлээд, нэгэдэл доторо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ээлжээтэ амжалта түйлаба.



КАРЕЛИИН АССР. КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө оролдон, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Кондопожско целлюлозо-саарһанай комбинадай коллектив түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үнэ сэнгые 0,5 процентээр доошолуулха гэһэн уялга абаа.

Кондопогынхид саарһа хэдэг шэнэ машина орон доторoo эгээ түрүүлэн ашаглана. Энэ машина дээрэ хүдэлэгшэд 3 мянган кубометр модо алмаха, түсэбһөө гадуур 20 миллион дүрбэлжэн метр саарһа үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай продукци.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАҺАБАРИ СҮМ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха бүхы машина, техникээ түгэс бэлдэхээр шиидэһэн Хэжэнгын совхозой механизаторнууд абаһан уялгаяа сүм дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Эдэнэр газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ бүхы техникээ заһабарилжа дүүргээд хадагалаанда табиһан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой механизаторнууд комбайн болон тракторнуудаа заһабарилжа туха сүлөөгүй ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр К-700 түхэлэй гурбан тракторайнь хоёрынь бэлэн болонхой юм. Мүн арбан нэгэн томо трактор заһабарилагдажа дүүргэгдэнэ.

Хабарай тарилгада хабаадуулагдаха машина, техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ үнинэй механизатор Михаил Иванович Антонов онсо шалгарна. Совхозой бүхы залуу механизаторнуудые һургаһан энэ нүхэрнай үдэр бүхэндэ даабаряа холо үлүүлнэ.

О. ТУГУТОВ.

АЛАС ДУРНЫН хизаарта

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНУУДАЙ МЭДЭЭСЭНЭ

ИНДУСТРИАЛЬНА ОНОЛ АРГААР

Приморинн ба Сахалинай, Камчаткын болон Магаданска областиин мелиораторнуудта бии байгаа бүхы хүндэ тракторнуудай гол зүйлнүүдые «Дальводреммаш» завод хангаха юм. Уссурийскдэ тэрэнэй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагданхай.

Заводто машинануудай гол узелнууд болон агрегадууд заһабарилагдана. Иимэ шэглэлтэйгээр хүдэлхэдэнь, предприятиин үйлэдбэриин конвейерые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ, «Т-100», Т-130» болон «К-701» түхэлэй тракторнуудые заһаха запчастьнуудаар уһанай ажахын трестнүүдые хангаха арга олгоно.

Заводой хоёрдохи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдахада, эндэ ашаанай машинануудай гол хэрэгсэлнүүд болон двигательнүүд заһабарилагдадаг болохо байна.

Уссурийскын шэнэ завод хадаа «Главдальводстройн» заһабарилгын предприятинуудай нэгэниинь мүн болоно. Мүнөө эндэ бүхы янзын мелиоративна техникэ заһабарилагдана. Заһабарилга-туршалгын баазын хүгжэлтэ мелиораторнуудай Алас-Дурнын газар дайдые шанаржуулан һайжаруулхадань туһална.

Уссурийск,

Приморинн хизаар.

ГАНСАЛ САМОЛЕДООР

Хабаровска хизаарай хойто хубида Аим-Нелькан гэһэн агаарай замаар самолеудууд тон олоор ниидэдэг болонхой. Иимэ ниидэлгэ Аэрофлодой расписани дотор хараалагдаагүй юм. Ушарынь гэбэл, оро үсхэбэрилгын томо совхозой болон геологуудай бэдэрэлгын экспедициин түбэй бааза болохо Нелькан тосхоной оршодог хадын Маи мүрэнэй эхиндэ навигациин үедэ суднанууд хүрэжэ шадаагүй юм. Хадын мүрэнэй уһаяа татажа эхилхэдэ, үбэлжэлгэдэ хэрэгтэй хэдэн мянган тонно ашаае гол мүрэнэй хүдэлмэрилэгшэд хараалагдаһан портһоо 200 километртэ орхихо баатай болоһон байгаа.

Тиихэдэ авиаторнууд туһалжа эхилээ һэн. Саг зуурын аэродром баригдаһан байгаа. Һалхи шуургандашье, 50 градус хүйтэндэшье хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдээ. Орошодто, геологуудта, холын Хойто зүгэй һуурин тосхоной бүхы хүн зондо хэрэгтэй ашаан агаарай замаар Нелькан асарагдана.

ҮРЭҺЭ ХҮРЭНГЭ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Хабаровскын «Соболевский» совхоздо 84 оной тарилгада гансал элитэ соягын үрэһэ хүрэнгэ алхагдаа юм. Эндэхи таряалангай ехэхэн хубиие энэ үнэтэ техническэ ургамал эзэлдэг. Таряашадай эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгын найдамтай нөөсэ байгуулхадань шефүүдынь — Алас-Дурнын хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлэлгын институдай мэргэжэлтэд туһалһан байгаа.

Эндэ соялын ургамалнуудай сортые һэлгэхэдэнь эрдэмтэд хоёр жэл удаагуур туһалһан байна. Нютагай эрхэ байдалда гектар бүриһөө 15 центнерһээ дээшэ ургаса үгэдэг «амурска-41» сорт шэлэгдээ юм. Эрдэмтэдэй заабариин ёһоор ажахыда һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилхэ комплексно лини түхеэрэгдэнхэй.

Мүнөө жэлдэ «Соболевский» совхоздо таряалангай талмайе үргэдхэнгүй, 20 процентээр ехэ соя суглуулхые хараална. Амар шадарай соя тарижа ургуулдаг бусад ажахынуудта суглуулагдаһан ургаса эльгээгдэхэ юм.

Хабаровск.

ЛОСОСЬ ЗАГАҺА ҮДХЭНЭ

Газар дорохи халуун уһанай «теплицэдэ» тэжээгдэһэн лосось загаһад түрыһээ хаяхые бусажа эхилээ гэжэ Камчаткын ихтиологууд адаглаба. Газар дорохи халуун уһанай бааза дээрэ хүдэлдэг Малкинска загаһа үсхэбэрилгын туршалгын заводто 3 жэлэй саана тэжээгдэһэн лосось загаһанай жараахайнууд Ключевко мүрэндэ элирүүлэгдээ юм.

Газар дорохи халуун уһанай дулаае хэрэглэжэ, «Камчатрыбводой» хүдэлмэрилэгшэд лосось загаһадай жараахай үсхэбэрилжэ эхилээ һэн. Мүрэнэй халаагдаһан уһан инкубаторнуудта оруулагдадаг. Тиигэжэ лосось загаһадай жараахайнуудые томо болгохо болзор гурба дахин хороогдоо юм.

Мүнөө үедэ заводто 200 мянга шахуу жараахай тэжээгдэнэ.

Петропавловск-Камчатский

Н. К. КРУПСКАЯГАЙ ХУБИТА ЕХЭ БАЙГАА

50 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэжэ байһан Александровска-Сахалинска багшанарай училищиин студентнүүдтэ нютагай далайн портын хүдэлмэришэн, хотын үнинэй ажаһуугша В. Ф. Зуев айлшалжа ерэбэ. Хэзээ нэгэтэ сүлэлгын газар байһан олтирог дээрэ һуралсалай эмхи байгуулгада ехэ үүргэ дүүргэһэн Н. К. Крупскаятай уулзаһан тухайдаа тэрэ хөөрэжэ үгөө.

1932 ондо Сахалинай һурагшадтай хамта Василий Зуев Москва ошоһон байгаа. Холын олтирогһоо ерэһэн эдир айлшадаа Надежда Константиновна анхаралтайгаар шагнаа һэн. Долоон жэлэй һургуули дүүргэхэдэнь, сашадаа һураха газар байхагүй гэжэ хэншьеб тэ-

...ЦК-ГАЙ ПРОЕКТЫЕ ... хэлсэнэбди

АЖАЛШААР, СЭБЭР СЭДЬХЭЛТЭЙГЭЭР ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

тэй хамта hургуулитай болоhон, ажалда дуратай үүхэриг бэрхэ залуу хүнүүдэй арадай ажахыда бүри олоороо ошодог болохо эрилтэ табигдана.

hургалга хүмүүжүүлгын хоёр таhаршагүй бата холбоотойгоор ябуулагдаха ёhотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай проект тон лэ зүб заагдана. Хуушан монголоор «хүн» гэhэн ирээнэй үгые «хүмүүн» гэжэ бэшэдэг байhан ушарhаа, бэшэгэй болон литература бурхад хэлэн дээрэ «хүмүүжүүлхэ» гэжэ үгэ бүрин эрхэтэйгээр оронхой гээшэ ха. Тэдэ «ухаажуулга», «хүмүүжүүлгэ» хоёрой хоорондо алга ажабайдалда гарадаг байна. hургалгатай сасуухада хүмүүжүүлгэ шилээд хүшэр, орёо хэрэг юм гэжэ партиин, Совет засагай элитэ ехэ ажал ябуулагша М. И. Калинин нэгэнтэ олоноо тэмдэглэhэн байдаг. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые hайжаруулхын түлада юрэнхы эрдэмэй, мүн мэргэжэлэй hургуулинуудта энэ шухала хэрэгые КПСС-эй Центральна Комитедэй (1983 он) июнин Пленумэй табиhан хэмжээндэ хүргэхэ шухала болоно. Залуу үетэнние коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ сэдьхэл бодолыень үмсэтэ сагай үлэгдэл болон ерэhэн хомхолзохы, хоролхохы хүсэлнүүдтэ, бусад хара бодолнуудта дайрууланагүйгөөр, арюун сэбэрээр ябуулха гээшэ шухала хэрэг болоно.

Сэдьхэл бодолой ба хүнли, эрхын талаар хүмүүжүүлгэ шэнэ хүниие бүридуулхэ ябадалда онсо ехэ үүргэтэй.

Совет гүрэнэй hүлдэ тэмдэгүүдтэ — Советскэ Союзай, союзна республиканудай, гимнэнүүдтэ, гербүүдтэ, тугуудта, мүн совет хуулинуудта хүндэтэйгөөр хандадаг байхаар үхибүүдые hургаха гээшэ тон шухала. Хуулиин эрилтэнүүдые мэдэхэ, тэдэниие хүндэлхэ, сахигоор сахижа hураха — иимэ эрилтэ сагай эрхээр табигдана. Хуули зааха методикоhоо эхилээд, шиидхэгдэхэгүй юумэнүүд мандан олон. Гэгээрэлэй болон юстициин министерствэнүүдэй, педагогическа болон юридическэ эрдэмэй хуули, эрхэ заадаг багшанар ехэ туhаламжа хүргэхэ ёhотой.

Ахалагша классуудай hурагшанарые ажалаар хүмүүжүүлхэдэ hаад болодог, хуушарhан заабаринууд [illegible] болоно. Ажал тухай совет хуулиин ёhоор Советскэ Союз дотор 16 наhа гүйсэhэн хүн бүхэн ямаршье ажалда ороходо хүдэлхэ дүүрэн эрхэтэй болодог. Харин тиихэдэ 16 наhатай hурагшада ажал хэжэ олоhон салингыень түлэхэ гэхэдэ гэгээрэлэй министерствын инструкци хоридог юм ха. Ямар ушарhаа? Ойлгохонь бэрхэ. Мопед, мотоциклнүүдhээ эхилээд, хүнгэн автомашина хүдөөдэ ехэ элбэг болонхой. Амба сарай hээр хуха шаамаар шадалтай, [illegible] автомашина жолоодохо болоhон 16—17 наhатай эдиршүүл ехэ хэрэглэдэг гуримай ёhоор трактор, машинануудые жолоодожо, хүдөө ажахыда ехэ ажал хэхэ аргагүй.

Энэ гурим хубилагдахаар болоо. Эрхим hайн журамтай, 16 наhа гүйсэhэн хүбүүд, басагадта хүнгэн трактор, силосэ комбайн, хүнгэн автомашина жолоодохо эрхэ олгодог болбол, тэрэнэй хүмүүжүүлхэ удха шанар ехээр [illegible] байха hэм!

Зарим түрэлхид — үхибүүдээ, hургуулиин багшанар шабинараа үнгэрсэ, үлүү гараса харгалзадаг гэээшэ гү гэжэ hанамаар. Багаhаа хойноо бэеэ даажа шиидхэбэри абажа hураагүй хүбүүд, ехэ болохоодоо үүсхэл багатай, хүнэй гар хаража hураhан хүнүүд болошодог. Харюусалга ехэтэй, эдэбхи үүсхэлтэй хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэг залуу үетэнэй [illegible] хаана. Тобшоор хэлэхэдэ, ажал хээгүй хүн — ама хооhон гэдэг үгые айл бүлэ бүхэн ганса үхибүүтэй гү, али арбаншье үри хүүгэдтэй байг, хамаагүй, хэлэндэ орохотойнь сасуу тэдээндэ hайнаар ойлгуулха, ажалша бэрхэ, сэхэ сэбэр сэдьхэлтэй хүнүүдые хүмүүжүүлгэ — эхэ, эсэгэ бүхэнэй арюун нангин уялга болоно.

Ганса эхэтэй хүбүү гү, али айлай гансые зүбөөр хүмүүжүүлгэ hургуулидашье, общественнодошье үсөөн бэшэ ушарта бэрхэтэйшэг байдаг. Эгээл тиимэhээ совет бүлые саашадань бэхижүүлхэ хэрэг үргэжэ ябаа залуу үетэнние эрдэм ухаанда hургахадаа, болбосоронгёор хүмүүжүүлхэдээ, ерээдүйдэ энэрхы сэдьхэлтэй эхэ, «эмээлтэ хазаартые» сээжэдээ баттаха тэсэбэритэй эсэгэ болгон болбосоруулха гээшэ совет hургуулиин бүхы багшанарай нангин уялгануудай нэгэн болохо эрхэтэй.

Республикымнай ниислэл хотодо гэр бүлэ болоhон хүнүүдэй хэр бата байдалтай бүлэ болоhоной гэжэ шэнжэлэн үзэхэдэ, хэбэргэ, hандарха, hалаха ушарнууд олон тэжэ тоо, баримтанууд гэршээлнэ. Өөдэгүйхэн арсалдааhаа эхилээд, инаг дуураараа нэгэдэhэн хоёр ябан саашаа бэе бэеhээ хүйтэрэ хүйтэрhөөр hаладаг. Амиды эсэгэтэй үри хүүгэд үншэрнэ. Ушар тиимэhээ «Гэр бүлын совэдые» гэрэлгын Улаан-Үдын байшанай даргэдэ бии болгобол, гэр бүлые бэхижүүлхэдэ, тэрэнэй ашаар хүүгэдые зүбөөр хүмүүжүүлхэдэ аша туhатай байха hэн гэжэ найдагдана.

Хүүгэдэй ясли, саадта ажалладаг хүмүүжүүлэгшэдэй мэргэжэл шадабарине дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал багаар табигдадаг гэхэдэ алдуу болохогүй.

Хүүгэдэй саадта үхибүүдые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ үндэhэ яhатанай оюун бэлигэй баялигhаа гүрим заншалhаа hабагшатай зүйлнүүдые хэрэглэдэг болохо гэжэ реформын проект соо ехэ зүб заагданхай. Манай иимэ ехэ орон соо, хаа хаанагүй нэгэ янзаар бүхы үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, hургахань бэрхэтэйшэг.

С. БАДМАЕВ,
«Хүндэлэлэй тэмдэг» ордендо багшанаран институдай багша.

Арадай уран бэлигэй бүхэсоюзна харалга

УЛАД ЗОНОЙ ОЮУН БЭЛИГЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ

Ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, мүн тэдэнэй оюун бодолой эрилтэнүүдые хангаха талаар уран hайханай бүлгэмүүдэй үүргэ тон ехэ байна. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулжа, уран hайханай бүлгэмүүдэй Бүхэсоюзна харалга үнгэргэхэ тухай манай парти шиидхэбэри гаргаа hэн. Энэ ушар хадаа арадай оюун бэлигые хүгжөөхэ зорилготой гүрэн түрымнай ээлжээтэ халуун анхарал оролдолго болоно гээшэ.

Үнгэрhэн 1983 ондо манай район дотор дүн хамта уран hайханай 174 коллектив хүдэлмэрилжэ байгаа. Тэдээндэ 2655 шахуу хүн зон хабаадалсаа hэн. Тиигэжэ хамта дээрээ 1255 концерт наадан табигдажа, тэрэниие олон мянган хүн зон хараhан байна.

Арадай уран hайханай творчествын фестивальнууд, конкурснууд, мүн үе-үе болоод лэ эмхидхэгдэжэ байдаг харалганууд олониитын дунда ехэ удха шанартай юм. Үнгэрhэн жэлдэ Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдажа, район дотор-наи хэдэ хэдэн фестивальнууд, харалганууд болон хото, хүдөөгэй уран hайханай коллективүүдэй зохёохы ажалай тоосоонууд үнгэргэгдэhэн байха. Тэдэнэй түгэсхэлэй харалга июнь hарада районой түб — Закаменск хотодо үнгэргэгдэжэ, совхозуудай хүдэлмэришэд, нютагуудай алба хаагшад болон Закаменскын эмхи зургаануудай предприятинуудай, мүн Зэдын комбинадай ажалшад — хамтадаа 326 хүн хабаадалсаа hэн.

Республикын 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэhэн арадай аман зохёолой hайндэртэ манай районой Санагын лаар Дүтэлүүрэй, Ехэ-Цахирай, Бургалтайн соёлой байшангуудай уран hайханай концертнэ программанууд hонирхолтой, харагшадай анхарал татама уран баян зүйлнүүдтэй байдаг.

Гадна нёдондо сэрэгэй-патриотическа дуу, хүгжэмэй болон инструментальна ансамбльнуудай районно харалганууд үнгэргэгдөө hэн. Жэшээлхэдэ, дуунай инструментальна ансамбльнуудай харалгада Дүтэлүүрэй соёлой байшангай «Эдиршүүл», Сагаан Моринои соёлой байшангай «Гуяана» гэхэ мэтэ ансамбльнууд шалгараа hэн.

Арадай болон мүнөө үеын совет дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй харалга район доторнай hонирхолтойгоор үнгэргэгдөө бэлэй. Тэрээндэ шалгарhан дүрбэн дуушад республиканска харалга-конкурсдо хабаадалсаха эрхэдэ хүртэжэ, «Санага» гэжэ хатар, дуунай ансамблиин дуушан Сэсэгма Бадмаева лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

hүүлэй жэлнүүдтэ хүдөөгэй соёлой байшангуудай сценэ дээрэ республикын авторнуудай драматическа зохёолнуудые табижа туршадаг ушар олошоржо байнхай. Энэ тон лэ hайшаалтай хэрэг гээшэ ааб даа. Нёдондо, районой драматическа коллективүүдэй харалгада хүдөөгэй соёлой байшангуудай сценэ дээрэ табигдаhан табан зүжэг жюрин анхаралда дурадхагдаа hэн. Тэдэнэй дундаhаа Б. Эрдынеевэй «Хазаар хара hахал» гэжэ зүжэг таоиhан Хамнеин соёлой байшангай, Г. Чимитовэй «Олзо» гэжэ зүжэг харуулhан Далахайн хүдөөгэй клубай оролдосотой, эдэбхитэй ажалые тэмдэглэмээр.

Районой соёлой байшангуудай дэргэдэхи агитбригаданууд уридшалан баталагдаhан графигай ёhоор, хүдөө ажахын үйлэдбэриин участогуудые хангажа байдаг. Зундаа, үбhэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ, район дотор гурбан агитпоезд эмхидхэгдэжэ, үбhэшэдтэ концерт наада харуулдаг hэн. Тэдэнэй программада заатагүй оруулагдадаг үдэрэй темэдэ зорюулагдаhан шог ёгто номернууд үбhэшэдтэ халуунаар угтагдадаг байгаа. Мүнөө нниитын малай үбэлжэлгын түлэг ябажа байhан үедэ манай агитбригаданууд «Малай үбэлжэлгэдэ — hуларшагүй анхарал» гэhэн уряа доро ажаллана.

«Арадай» гэhэн үндэр нэрэ зэргэтэй уран hайханай хоёр коллектив район соомнай тоологдоно. Энэ хадаа арадай хатар, дуунай «Санага» гэжэ ансамбль, мүн Закаменск хотын арадай театр болоно. Дурсагдагша коллективүүд нютагуудай улад зоной уран бэлигэй хүгжэлтэдэ ехэ нүлөөтэй байдаг гээшэ. Манай уран hайханай бүлгэмүүдэй эрхим бэрхэ түлөөлэгшэд үнгэрhэн жэлэй октябрь hарада Монголой Арадай Республикада үнгэргэгдэhэн СССР-эй үдэрнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадалсаа hэн.

Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдажа соносхогдоhон уран hайханай коллективүүдэй бүхэсоюзна харалгада манай районой клубуудай, соёлой байшангуудай бэлигтэн эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хаа хаанагүй баяр ёhололой оршон байдалда дурсагдагша харалга нээгдэhэн байна.

Районой ажалшадай дунда уран hайханай харалга улам саашадань хүгжөөхэ зорилготой холын хараата түсэб табигданхай. Энэ хэрэгые ажалша коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд халуунаар дэмжэжэ, нютаг нютагайнгаа клубууд болон соёлой байшангуудай уран hайханай бүлгэмдэ хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые, хүгжэмэй инструментнүүдые шэнэлэн худалдажа абаха зорилготой.

Н. ГАРМАЕВА,
арадай депутадуудай Захааминай райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай методист.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

...Р НАhАТАН

партиин гэшүүн болоhон.

1941 ондо нүхэр Намсараев Совет Армида абтагдаад, 1946 он болотор сэрэгэй албанда ябаhан намтартай. Армиhаа түрэл Хөөрхэ нютагаа бусажа ерэhэнэйнгээ hүүлээр хонишодой бригадын бригадираар, ехэ хонидой отарые даагшаар олон жэлэй туршада хүдэлөө. Тэрэ түл абаха, хониной тоо олошоруулха, ноохо хайшалха түсэбөө жэл бүри дүүргэдэг байhан. Чимит үбгэн баян дүй дүршэлөө залуу хонишодто дуратайгаар дамжуулан үгэнэ, залуушуулай ёhотой hурган хүмүүжүүлэгшэ болонхой.

Б. ЖИМБЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хэжэнгэ.



Улаан-Үдын Железнодорожно техникумэй багша Н. М. Брянская (зураг дээрэ) — эрхим агитатор юм. СССР-эй Верховно Совэдэй hунгалтые угтуулан, Нина Максимовна ойлгууламжын ехэ ажал ябуулна. Тэрэнэй hургадаг олон студентнэр энэ hунгалтада түрүүшынхиеэ дуугаа үгэхэ. Тиимэ hэн хадань тэрэ студентнүүдэй дунда илангаяа эдэбхитэйгээр ажалаа ябуулна, ороной дээдын зургаанда hунгалта үнгэргэхэ дүримүүдтэй тэдэниие танилсуулна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

...ЭНДЭ ЖЭШЭЭ ХАРУУЛНА

шалтайгаар түрүүшынхеэ абаhан юм.

Долоон класс дүүргээд, Анатолий Федорович Шэтэ хотын хүдөө ажахын техникумдэ ороо. Тэрэнээ дүүргэhэнэй hүүлээр, түрэл нютагтаа агрономоор хүдэлөө. 1961 ондо Хяагтын районой Харанхы тосхондо нүүжэ ерээд, холимог тэжээлэй заводой хүдэлмэришэн болоhон намтартай.

Журам hайнтай, ажал хүдэлмэри hайса мэдэхэ мэргэжэлтэ харюусалга ехэтэйгээр, бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулан хүдэлдэг. Тиин тэрэ коллектив соогоо хүндэтэй боложо, КПСС-эй гэшүүндэ абтаhан, бригадирай тушаалда дэбжүүлэгдэhэн юм.

— Манай заводто, 4 бригада хүдэлдэг. Тэдэнэр хоорондоо социалис мүрысөө эмхидхэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ бригада бүхэн түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэhэн юм,— гэжэ Анатолий Федорович хөөрэнэ.

1983 ондо коммунист П. Ц. Ванчиковай хүтэлбэрилдэг бригада завод соогоо түрүүлэн гараа. Тэрэнэй удаа А. Ф. Кареловэй бригада ябана. КПСС-эй райкомой, районно Соведэй гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шанда тэдэнэр хүртөө hэн.

Ажалай үдэрэй үни хада дүүрэhэншье hаа, заводой партийна организациин секретарь Анатолий Федорович Карелов гэртээ ошохоёо яаранагүй. Тэрэ үнгэрhэн үдэрэй хүдэлмэриин дүн согсолно, үглөө үдэрэй зорилго хараална.

А. МАТЮХИН,
хүдөө бэшэгшэ.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН «ЖЭГҮҮРТЭ ТУhАЛАГШАД»

СОФИ. Түмэр замай дэлан дээрэ вертолет тогтошоно. Нэгэ хэды сегай үнгэрхэдэл, конпактна мачтын олон тонны түхеэрэлгэ тодхогдоод байха юм. Мүнөөнэй Болгарида иимэ үзэгдэл юрын болонхой.

hаяхан 25 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэhэн Болгариин «Балкан» гэжэ авиакомпаниин тусхай отрядай летчигүүдые «жэгүүртэ туhалагшад» гэжэ нэрлэдэг юм. Мүнөө тэдэнэр республикын олохон районуудта хүдэлнэ.

—Ороной ажахын элдэб албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй отрядай ажал ябуулга тухай hайн сэгнэлтэ үгэхыень дуулажа болохо. «Балкан» гэжэ авиаотрядай туhаламжаар бүтээhэн юумэмнай дүрбэ дахин хямдаар, арбаад дахин түргэнөөр бүтөө hэн, — гэжэ НРБ-гэй хэлхеэ холбооной министрэй орлогшо П. Курделанов хэлээ. — Тэдэнэй туhаламжаар хүрэхэнь хүшэр хүндэ хадын районуудта ретрансляторнууд бодхоогдоhон, холын hүүрин тосхонуудта телевизорнуудэй сэнхир гал япарhан, дабагдашагүй хабшал жалга дээгүүр телефонно хэлхеэ холбооной кабельнууд татагдаhан байна.

Ниидэлгын отряд АН-2 ба АН-14 түхэлэй совет самолёдуудаар ажалайнгаа замые эхилhэн намтартай. Мүнөө болгар летчигууд МИ-8 ба МИ-17 түхэлэй хүсэтэй вертолеоор ниидэнэ.

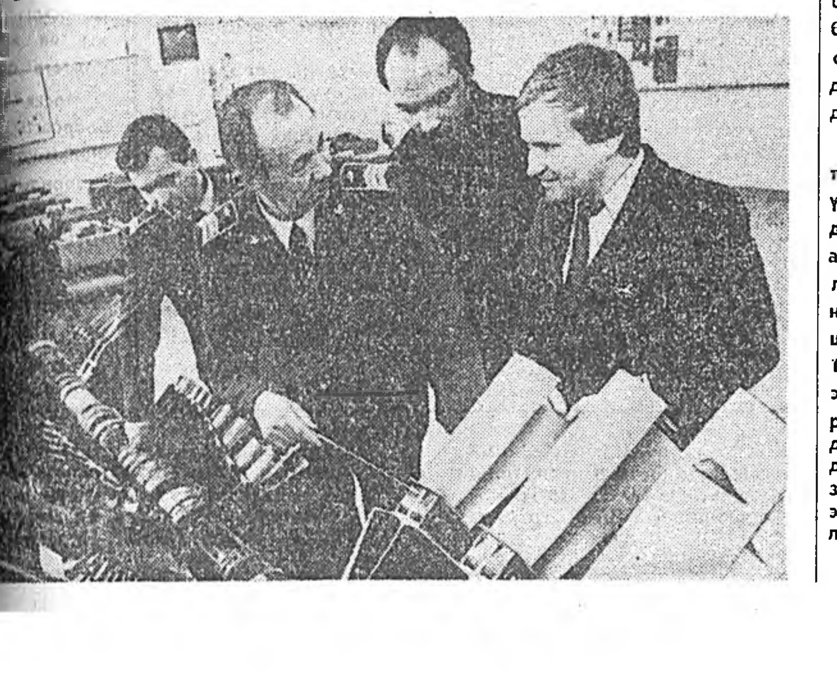
АРАДАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЫН ЭД БАРАА ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛНЭ

БЕРЛИН. Галле округой Мерзебургын заводто үнэтэ металл гаргашалгые дээшэлүүлэнгүй, гэрэй ажахыда эдеэ хоолой зүйлнүүдые ореолгодо хэрэглэгдэдэг алюминиин фольга горитой ехээр үйлэдбэрилдэг болонхой. Предприяти дээрэ үйлэдбэриие шэнэдхэн hэргээhэнэйнь ашаар энэ туйлагдана.

Түхеэрэлгэнүүдые нарижуулан hайжаруулhанай, шэнэ техникэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар түс заводой хүдэлмэрилэгшэд юумэ орёодог фольгагай зузаание 0,018 миллиметртэ хүргэhэн байна. Тиигэжэ нэгэ тонно алюминиhээ 20 мянганhаа дээшэ дүрбэлжэн метр фольга үйлэдбэрилхэ арга бии болоо юм. Энээнэй урда тээ оройдоол 13 мянга хүрэхэгүй дүрбэлжэн метр үйлэдбэрилдэг байhан.

ГДР-эй бусадшье предприятинууд хүн зондо эд бараа үйлэдбэрилгые ехэдхэнэ. Тэдэнэрэй хүсэлэл оролдолгын ашаар мүнөө жэлдэ республикын магазинуудта нёдондонойхиhоо 16 процентээр ехэ шэнэ зүйлнүүд орохо байна. Тиихэдээ ехээр хэрэглэгдэдэг эд хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэдэ шухала анхарал хандуулна. Элдэб hалбаринуудай томо комбинадуудай энэ зорилго шиидхэлгэдэ бүри эдэбхитэйгээр хабаададаг болоhониинь hайшаамаар юм.

(ТАСС).



• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН САНАhАА

ДЭЛХЭЙН АРАДУУДАЙ ГУНИГ ГАШУУДАЛ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Юрий Владимирович Андроповой наhа барааhан тухай мэдээсэл дэлхэйн арадуудай зүрхэ сэдьхэлдэ гуниг гашуудал түрүүлбэ. Энэ хүндэ хүшэр гээлтэтэй дашарамдуулан, элдэб оронуудай гүрэнэй ба ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, олониитын дунда мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлхэдээ, ленинскэ парти ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, политическэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэ, социалис Эхэ оронойнгоо дүлэтэ патриот, эб найрамдалай болон коммунизмын эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ наhа бараба гэжэ тэмдэглэнэ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой онсо яаралтай заседани дээрэ Ленинэй партиин, совет арадай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ Юрий Владимирович Андроповой дурасхаалые ёhолбо. Социалис хани нэтэдэлые бэхижүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хангалгада бүхы ами наhаяа зорюулhан Ю. В. Андроповой ажал ябуулгые СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер үндэрөөр сэгнэбэ. КПСС-эй ба СЕПГ-гэй хоорондохи, СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи аха дүү ёhоной холбоое бэхижүүлгэдэ уласхоорондын хүдэлмэришэнэй болон коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Ю. В. Андропов горитой ехэ хубитаяа оруулhан байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Юрий Владимирович Андроповой бүхы ами наhаяа зорюулhан эб найрамдалай ба социализмын түлөө тэмсэлые СЕПГ залан сэхээр үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюро мэдүүлбэ.

Ю. В. Андроповой ажабадал хадаа парти болон арадай аша туhада, Ленинэй агууехэ хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэлыыг гэршэ жэшээ болоно гэжэ Болгариин БТА гэдэг телеграфна агентство дамжуулна. Хүдэлhэн бүхы тушаалнуудтаа Юрий Андропов бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, партиин политикые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэдэ, коммунис сургал hургаалнуудай илан мандахын түлөө тэмсэлдэ ажабайдалайнгаа асари ехэ дүй дүршэлые элсүүлэн үгэдэг байгаа. Эдэ бүхы ажал ябуулгада тэрэнэй политическэ элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшын шэнжэ шанар тодо хурсаар харагдаа.

Юрий Владимирович Андроповой хүтэлбэри доро КПСС-эй ЦК, Совет гүрэн уласхоорондын оршом соо ленинскэ гадаадын политическэ хараа шэглэл — термоядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, империализмын ээрхэт түримхэй ябуулганууддта шанга харюу сохилто үгэхэ, эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хараа шэглэлээ залан сэхээр бэелүүлнэ гэжэ Польшын ПАП агентство дамжуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын тушаалнуудта хүдэлхэ үедэнь нүхэр Ю. В. Андроповой — ленинскэ түхэлэй хүтэлбэрилэгшын — элитэ ехэ дүй дүршэл, эмхидхэхы бэлит шадабари шэнэ хүсэтэйгөөр харагдаhан байна гэжэ Венгриин МТИ гэдэг информационно агентство тэмдэглэбэ. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он), июниин ба декабриин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо, Юрий Андроповой хэлэhэн үгэнүүд дотор КПСС-эй мүнөөнэй стратеги — хүсэжэн жагсаhан социализмые нарижуулан hайжаруулгын стратеги хүгжөөгдэhэн, тодорхой шэнжэтэй болгогдоhон байгаа.

Коммунизмын сургал hургаалнуудай, эб найрамдалай түлөө нугаршагүй тэмсэлшэ Юрий Владимирович Андроповой нэрэ түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ үлэхэ юм гэжэ **«Голос Вьетнама»** гэдэг радио дамжуулна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой наhа баралга гансал Советскэ Союзда бэшэ, харин бүхы хүн түрэлтэндэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ асари ехэ гээлтэ болоно гэжэ **Индиин Коммунис партиин Национальна соведэй** мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Ю. В. Андропов Индиин ехэ хани нүхэр байгаа, үе сагаар шалгагдаhан хоёр ороной хоорондохи харилсаае бүри үндэр дээдэ шатада гаргаа. Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын тушаалда хүдэлхэдөө, тэрэ хүн түрэлтэндэ тохёолдуулагдаhан ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ элсүүлhэн байна. Тэрэнэй hайруулhан эб найрамдалта үүсхэлнүүдые бүхы дэлхэйн арадууд hайшаана.

Ю. В. Андроповой наhа бараhан ушарhаа совет арадта гүнзэгы сэдьхэлэй шаналал гашуудалаа хүргэжэ байhанаа США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь **Гэс Холл** мэдүүлбэ. Эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ Ю. В. Андроповой оруулhан хубитые, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулха талаар тэрэнэй гаргаhан бүхы хүсэлэл оролдолгонуудые тэрэ үндэрөөр сэгнэhэн байха юм. «Би американецууд соохоо хэнhээшье үлүү hайнаар, дүтөөр Юрий Владимировичые мэдэхэ hэм», — гэжэ Г. Холл Си-эн-эн гэдэг телекомпанида интервью үгэхэдөө тэмдэглэбэ. — Ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха тухай асуудал тэрэнэй шиидхэдэг эгээл шухала асуудалнуудай нэгэниинь байhан юм».

Америкын **Си-би-эс, Эй-би-си, Эн-би-си** гэдэг томо ехэ телекомпанинууд дамжуулгануудаа тапалжа, Ю. В. Андроповой наhа бараhан тухай мэдээсэhэн, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын тушаалда тэрэнэй ямар ажал ябуулhан тухай тусхай программа дамжуулhан байгаа. «Коммунис партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалга» тухай хэлэхэдээ, совет арад хүсэ хэрэглэжэ, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэлгые буруушаадаг, тэдэ дайн дажаргүйгөөр ажаhуухые хүсэдэг юм гэжэ онсолон тэмдэглэhэн байна. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhоор зэргэ оршон hууха гол ёhые бодото дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхые КПСС-эй, Совет гүрэнэй эрид шиидхэй байhаниинь энэ документ соохоо элеэр харагдана.

Ю. В. Андроповой наhа бараhан тухай мэдээсэл бидэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ үйдхар гашуудал түрүүлбэ гэжэ **Финляндиин Республикын президент Мауно Койвисто** мэдүүлбэ. Тэрэ хадаа совет арадай hуудал байдалые саашадань hайжаруулха, оронoo хүгжөөхэ хэрэгтэ хэлбэришэгүйгөөр бэеэ зорюулдаг хүн байгаа гэжэ мэдэхэбди. Уласхоорондын харилсаанай, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай үндэhэ hуурие бэхижүүлхын түлэ тэрэ бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа гаргадаг байгаа гэжэ бидэ үндэрөөр сэгнэнэбди. Совет хүтэлбэрилэгшын — гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлшын дурасхаалые финн арад гүнзэгы сэдьхэлhээ ёhолон хүндэлнэ.

Советскэ Союзда тохёолдоhон ехэ гээлтээр гүнзэгы сэдьхэлhээ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэбди гэжэ Швециин премьер-министрэй орлогшо **И. Карлсон** Швециин правительствын үмэнhөө тусхай мэдүүлгэ хэхэдээ тэмдэглээ.

КПСС-эй ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Ю. В. Андроповой дурасхаалые **хүнэй эрхэнүүдэй талаар ООН-ой комиссиин** Женевэдэ боложо байhан сессиин делегадууд минута соо дуутай байлтаар ёhолбо. Тэрэнэй наhа бараhантай дашарамдуулан, Болгариин, Великобританиин, Бангладешэй, Аргентинын, Сенегалай түлөөлэгшэд сессидэ хабаадагшадай үмэнhөө Совет правительствада, арадта гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлээ.

(ТАСС).

Ажалшадые атеис ёһоор хүмүүжүүлгын ленинскэ програ[мма]

СССР-тэ социализм байгуулгын жэлнүүдтэ хэгдэһэн социально-экономическа болон соёл гэгээрэлэй гайхамшагта хубилалтануудай шухала үрэ дүнгүүдэй нэгэн хадаа ажалшадай үргэн нийтэрээ шажан мүргэлһөө холодолго болоно. Тиигэжэ хэдэн миллион совет хүнүүдэй һэдэрэлдэ эрдэм ухаанда үндэһэлһэн материалис үзэл бодол бүрилдэн хүгжэжэ, илан мандаһан түүхэтэй.

Коммунис партиин хүтэлбэри доро ябуулагдаһан шажан мүргэлдэ эсэргүү хүдэлмэри ажалшадые мухар һүзэгэй үзэл бодолһоо сүлөөлхэ ябадалда айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Ажалшадые атеис мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гэһэн ленинскэ программа хадаа КПСС-эй ажал ябуулгын, шажан мүргэл болон һүмэ, дасан хиидүүд тушаа абтаһан программна эрилтэнүүдэй үндэһэ һууринь болоно, партиин олон тоото съезд, конференцинүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор тодорхойлогдон, саашадаа дэлгэрэн хүгжөөгдэһэн юм. К. Маркс, Ф. Энгельс шэнги В. И. Ленин теориин талаар айхабтар ехэ үг баялигые үлөөһэн гээшэ. Энээн соонь эрдэм ухаанай түйлалтануудта үндэһэлэн, шажан мүргэлэй болон атеизмын асуудалнуудаар бэшэгдэһэн зохёолнууд ехэ һуури эзэлнэ. Түүхын хүгжэлтын шэнэ эрхэ байдалда В. И. Ленин шажан мүргэлэй гол удха тухай, тэрэнэй социальна гэхэ гү, али хүн зоной үргэн ехэ ажабайдалай бүхы талануудтай холбоотой орёо нарин үзэгдэлнүүдые, мүн гносеологическа үндэһэ һууриинь гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлэн тайлбарилжа, марксис һургаалые саашадань зохёохы ёһоор хүгжөөһэн байна. Империализмын үедэ, мүн революциин болохоёо байгаа үе сагта шажан мүргэлэй эмхи зургаануудай дүүргэдэг үүргые, шажан мүргэлэй нюуса нарин шэнжэ шанарые гүнзэгы хурсаар шэнжэлэн шүүмжэлээ.

В. И. Ленинэй бэшэһэн «Социализм ба шажан» (1905), «Шажанда хүдэлмэришэнэй партиин ямараар хандадаг тухай» (1909), «Шажан мүргэл болон һүмэ хиидүүдтэ ангинууд болон партинуудай хандалга» (1909 он), «Материализм ба эмпириокритицизм» (1908 он), «Дайшалхы материализмын удха шанар тухай» (1922 он) болон бусад зохёолнууд дотор шажан мүргэл тушаа эрдэм ухаанда үндэһэлһэн үргэн ехэ, бүхы талаһаань шэнжэлэн гаргаһан, бүхэли, гүнзэгы удхатай үзэл бодол найруулагдаһан, шажан мүргэлдэ Коммунис партиин хандалгын гол ёһонууд тодорхойлогдоһон, мухар һүзэгые дабан гараха талаар эрдэм ухаанһаа үндэһэтэй программа зохёогдоһон байха юм. Мүлжэн дарлалгын байгуулалтые усадхан үгы хэһэнэй, коммунис общество байгуулан бэхижүүлһэнэй эсэстэ шажан мүргэл заатагүй һүнэн үгы болохо гэжэ мүн лэ харуулагданхай.

Марксис партиин үзэл сурталай болон философиин үндэһэ һууриие зохёон табихадаа, шажан мүргэлэй болон атеизмын асуудалнуудые тэдэнтэй В. И. Ленин нягтаар холбоһон байна. «Социализм ба шажан» гэжэ статья доторoo нигэжэ бэшээ бэлэй: «Манай программа бүхыдөө эрдэм ухаанай, тиихэдээ, гансал материалис үзэл бодол дээрэ үндэһэлэн зохёогдонхой. Манай программые тайлбарилга дотор шажан мүргэлэй мухар һүзэгэй бодото түүхын болон экономическа үндэһэ һууриие тайлбарилан ойлгуулха заатагүй, эрхэ бэшэ оруулагдаһан байха юм. Манай пропаганда дотор шажан мүргэлдэ шүтэхэгүй бодол нэбтэрүүлгэ эрхэ бэшэ оруулагдадаг юм».

Ленинэй олон зохёолнууд дотор хүдэлмэришэн ангиин революциин илан мандаһанай удаа шажан мүргэлэй болон атеизмын гол шухала асуудалнуудта онсо ехэ анхарал хандуулагданхай. Юуб гэхэдэ, шэнэ общество — социализм байгуулга хадаа шажан мүргэлые дабан гараха зайлашагүй ябадалтай ушарһан байна бшуу. Шажан мүргэлдэ һүзэггүйгөөр хүмүүжүүлгэ халаа ямар нэгэ амяарлагдаһан илгагдаһан бэшэ, харин ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар нийтэ дэбжэлтын таһаршагүй нэгэ хубинь болоно гэжэ В. И. Ленин тоолодог байгаа. Атеис хүмүүжүүлгэ эрдэм ухаанда үндэһэлһэн үзэл бодолые бүрилдүүлгэтэй, философско эрдэм һуралсалтай нягта холбоотой гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэдэг бэлэй. «Шажан мүргэлтэй хэгдэдэг тэмсэлые гүн гүнзэгы эрдэм ухаанай ёһоор ябуулха» гэһэн эрилтэнь юу харуулнаб гэхэдэ, атеис хүдэлмэри, философиин эрдэмэй найдамтай һууринда үндэһэлдэг, добтолхы материализмын үзэл бодолоор нэбтэрһэн байгаали шэнжэлдэг бүхы эрдэм мэдэсэдэ түшэглэдэг, тэрэнэй удха, онол арга болон түхэл маягуудынь эрдэм ухаанай үндэһэн баримтатай байдаг һаань бүри амжалтатайгаар ябуулагдаха аргатай бшуу.

Ажалшадые шажан мүргэлдэ һүзэггүйгөөр хүмүүжүүлгын ленинскэ гол ёһонууд гэбэл:

— эрдэм ухаанда, материалис үзэл бодолдо үндэһэлэн, түүхын, социальна, соёлой болон зүрхэ сэдьхэлэй арга нүхэсэлнүүдые хараада абан, шажанай мухар һүзэгэй үлэгдэлнүүдые тайлбарилха;

— шажан мүргэлдэ эсэргүү үзэл сурталай тэмсэлые һүзэггүйшүүл ба һүзэгтэйшүүлэй нэгэдэлые бэхижүүлгэтэй зохилдуулан ябуулха; шажан мүргэлтэй тэмсэлэй асуудалые түрүү зэргэдэ тобойлгон гаргахагүй, коммунис байгуулалтын гол зорилгонуудые бэелүүлхэ үедөө, энэ хүдэлмэриин үндэһэн дээрэ шажан мүргэлэй үлэгдэлнүүдые дабаха;

— шажан мүргэлдэ эсэргүү үзэл сурталай тэмсэлһээ арсажа, захиралтын хүсөөр шажан мүргэлые хориxо һэдэлгэ гаргажа болохогүй, анархистын бодото байдалтай холбоогүй, хооһон үгэдэ, үнэн дээрээ хубхай хооһон «революционизмда» орожо болохогүй, шажан мүргэлтэй тэмсэхэеэ айдаг, өөрынгөө энэ зорилгые мартажа, бурханда һүзэглэн шүтэлгэтэй эбсэдэг жэжэ буржуазиин гү, али либеральна интеллигентын ёһо заншал баримталжа, тэрэнэй оппортунизмда орожо болохогүй».

Ленинэй эдэ үзэл бодолнуудай үндэһөөр, манай ороной түүхэдэ эгээл түрүүшынхиеэ социалис гүрэнэй эрхэ байдалда шажан мүргэлэй болон һүмэ дасангуудай байдалые тодорхойлһон Хуулиин дүримүүд зохёон табигдаһан, шэнэ эрхэ байдалда ажалшадые атеис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар партиина организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд болон гол ёһонууд тодорхойгоор найруулагдаһан байна.

Олонийтые «юунһээшье ехээр, юунһээшье һайнаар» хүмүүжүүлдэг ангиин тэмсэлдэ һүзэгтэй хүнүүдые шадамар зохидоор, удаа дараалан хабаадуулха, тэдэнние коммунис ёһоор общеcтвые шэнэдхэн хубилгаха талаар нийтэ-политическэ ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадуулха ёһотой гэжэ В. И. Ленин дурадхадаг байһан юм. «Шажан мүргэлэй үлэгдэлнүүдтэй... айхабтар наринаар, һэримжэтэйгээр тэмсэхэ», һүзэгтэйшүүлэй шажан мүргэлэйнь мэдэрэлые доромжолон, дайрангүй, «сэбэр сэхэ үзэл бодолой, гансал үзэл бодолой зэбсэгээр, манай хэблэлээр, манай аман үгөөр», ойлгуулламжын болон гэгээрэлэй хүдэлмэриин аргаар тэмсэхэ эрилтэ тэрэ табидат байгаа.

Үргэн нийтэдэ али бүхы талаһаань атеис ёһоор нүлөөлхэ тухай ленинскэ захяа заабаринууд онсо шухала удхатай. «Шажан мүргэлые буруушааһан эрдэм һургаал нэбтэрүүлгын талаар олон ондоо, элдэб янзын материал үргэн олонийтэдэ үгэхэ хэрэгтэй, ажабайдалай эгээл элдэб олон һалбаринуудһаа абтаһан баримтануудтай тэдэнние таниулха, шажанда шүтэлгын хара һабарһаа гарахын тула тэрэшье, энэшье талаһаань тэдээндэ хандаха, тэрэнние зүг тала бүриһөөнь, эгээл элдэб олон онол аргаар һэргээхэ хэрэгтэй»,— гэжэ В. И. Ленин бэшээ һэн.

Энэ айхабтар ехэ, гүн гүнзэгы удхатай захяа заабаринуудай дотор хэдэ хэдэн шухалын шухала эрилтэнүүд табигдана. Эдэнние дүүргэнгүйгөөр аша үрэ ехэтэй атеис хүдэлмэри ёһотойгоор ябуулагдажа шадагдахагүй байна. Жэшээнь, шажанай асуудалнуудта бүхы талаһаань шэнжэлэн хандаха, шажан мүргэлтэй тэмсэлэй бүхы орёо, хүшэр хүндэ талануудые хараадаа абаха, мухар һүзэгэй бии бололгын элдэб ушарнуудта элдэб янзаар нүлөөлхэ, атеис ёһоной ойлгуулламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ, улаа дараалан ябуулха, тэрэнэй бүхы хэрэгсэлнүүдые, онол аргануудые, түхэл маягуудые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Мүнөө СССР-тэ социализмын илан мандаад, соёлой хубисхалай урагшатайгаар бэелүүлэгдээд, эрдэм болон техникын хурдан түргэнөөр хүгжэн дэбжээд байха үедэ ажалша түмэнэй ажабайдал үндэһөөрөө хубилан һайжаржа, шажан мүргэлэй социальна үндэһэниинь таһалагдажа, совет хүнүүдэй ехэнхи хубинь бурхан шажанһаа холодоһон байна. Социализмын эрхэ байдалда нийтэ хүн зоной дунда атеизмын үргэнөөр нэбтэрэн тарaлга хадаа социальна зайлашагүй жама ёһо болоно гэжэ манай ороной дүй дүршэл гэршэлжэ үгөө. Энээние Буряадай АССР-эй жэшээ дээрэ харуулжа болоно. Урдань хаанта Россиин гээгдэнги захa хизаарнуудай нэгэн байһан юм. XX зуун жэлэй эхиндэ 300 мянган буряадуудай 150 мянганиинь буддын шажанда, 65 мянганиинь бөөгэй шажанда, 85 мянганиинь христиан шажанда шүтэдэг һэн. 1917 ондо Байгалай зүүн талын буряад арадай (ламанаргүйгөөр) оройдоол 3 процентнь, Эрхүүгэй губерниин буряадуудай 5,2 процентнь уншажа, бэшэжэ шададаг байгаа. 1916 ондо дунда һургуулинуудта 125 буряад, хаанта Россиин дээдэ һургуулинуудта 20—30 хүн һуража байгаа. Артистын, уран зураашын, уран зохёолшын тусхай һургуули дүүргэжэ, мэргэжэл абаһан хүн огто үгы һэн. Харин буряад дасан хиидүүдтэ 12—15 мянган ламанар шажан мүргэл эрхилжэ, хэдэн мянган удага бөөнэр, христиан шажанай хэдэн зуугаад миссионернүүд олон тоото хүн зоной ухаан бодолые балартуулан дарлажа байгаа.

1923 ондо Буряадай АССР-эй байгуулагдаха үедэ республикын газар уһан дээрэ, мүнөөнэй хоёр округуудые оруулалсан, 44 дасан, 211 православна, 81 старообрядческа һүмэ, 19 иудейскэ, магометан болон шажан мүргэлэй бусад нэгэдэлнүүд хүдэлдэг байһан. Тиихэдэ больница, соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд тон үсөөхэн һэн. Национальна уран зохёол болон искусство һаял бии боложо байгаа.

Мүнөө үе сагай Буряад орон манай гүрэнэй хүгжэн һалбаржа байгаа республикануудай нэгэн болоно. Эндэхи хүн зоной 80—90 процентнь атеистнүүд болон һүзэггүйшүүл болоно бшуу. Мүнөө үедэ тэрэнэй газар дээрэ оройдоол нэгэ дасан, православна ганса һүмэ, бүридэлдэ абтаһан хэдэн сектантска бүлэгүүд тоологдоно. Тиихэдэ Агын Буряадай автономито округто нэгэ дасан бии. Усть-Ордагай округто хуулита ёһоор бүридэлдэ абтаһан бүлэглэл үгы. Удага бөөгэй хүшэр хүндэ ёһо заншалнууд, тоо томшогүй мухар һүзэг, сээр хорюулнууд мартагдажа, хосорон һалаа.

Буряадай АССР-тэ болон автономито хоёр округуудта хэгдэһэн этносоциологическа шэнжэлгэнүүдэй ёһоор, эндэ эрдэм ухаанда үндэһэлһэн атеис болон материалис үзэл бодол хүгжэн дэбжэнэ. Хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ совет хүнүүдэй сэдьхэл һанаанай болон нийтын ухаан мэдэ-

---

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

СЭРЭГШЭ, БАГША, ТҮРҮҮЛЭГШЭ

РСФСР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, коммунист, Түнхэнэй районой Толтойн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Даба Гомбоевич Замбалов тухай эндэ хөөрэхэмнай.



Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай эхилхэдэ, Даба Замбалов Хэрэнэй дунда һургуулиин арбадахи класста һуража байгаа. Дайнай дүлэнэй соробхилһоор нэгэ жэлэй үнгэрөөд байхада, Улаан Армиин зэргэдэ татагдаа. Тиигэжэ оронойнгоо хүбүүд, басагадтай зэргэ хүн түрэһэн бэеэ харуулха, эрхэтэн уялгаяа бэелүүлхэ нангин хэрэгынь эхилээ бэлэй.

Хорин наһатай хүбүүнэй дайшалхы замынь 18-дахи армиин стрелково 271-дэхи дивизиин 869-дэхи стрелково полкдо захалаа һэн.

18-дахи армиин зарим частьнууд ёһотой һайн бэлэдхэлэй һүүлээр дайсанай бүхэлжэрхиһэн хамгаалалтые бута сохин урагшаа дабажа, 1944 оной августын 1-дэ Чехословакиин зүүн хилэдэ хүрөөд байба. Тэндэ болоһон шанга тулалдаанда 18-дахи армиин сэрэгшэдэй тиихэдэ полковник байһан, удаань генерал нэрэ зэргэтэй болсоһон Людвик Свободын хүтэлбэрилжэ байһан чехословак корпусоорхин хабаадаһан юм. Даба Замбаловай дайшалхы саашанхи замынь бүхы Чехословакяар, тэрэнэй хото городуудые сүлөөлэлсэһөөр үнгэрөө һэн. Дайнай һүүлшын үдэр фашис армиин сэрэгшэд булигдажа, олон мянган солдат болон офицерынь плендэ абтаа һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа ябаһан Д. Замбалов дайнай үедэ хоёр дахин шархатабашье, һүүлшынь үдэр болотор тулажа гараха шадалтай байһан юм. Тэрэнэй хажууда тэһэрһэн снарядай нэгэ түгдэрхэй Даба Гомбоевичой бэедэ мүнөөшье болотор ябадаг.

Дайсанай гал дүлэтэ точконуудые амиды хүсэнтэйнь амжалтатайгаар хюдаһанайнгаа түлөө взводой командир лейтенант Д. Г. Замбалов 1944 оной декабрь соо Улаан Одоной орденоор, 1945 ондо «Шэн зоригой түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан байна.

Совет арадай түйлаһан Агуу Ехэ илалтын һүүлээр орденто сэрэгшэ нютагаа бусажа, амгалан байдалаа эхилэн, жаргалайнгаа түлхюур гартаа бария һэн. Табяад онуудаар тэрэ багшанарай институт дүүргээд, буряад хэлэ ба литературын багша болоһон намтартай юм. Тэрэ Охор-Шэбэрэй долоон жэлэй, Жэмһэгэй ба Толтойн дунда һургуулинуудай директорээр хүдэлөө. Тиигэхэ зуураа ургажа ябаа залуу үетэнние һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулһан байна. «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ. Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаль, КПСС-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй грамота, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой, гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой болон райкомой грамотанууд тэрэнэй габьяае тэмдэглэдэг юм.

Коммунист Д. Г. Замбалов хори гаран жэл соо Жэмһэгэй ба Толтойн лекторнуудай бүлэгые хүтэлбэрилһэн. Тэрэнэй ударидажа байһан бүлэгэй дундаһаа олон тоото бэлигтэй лекторнууд бэеэ даажа гараһан байна.

Энэ нүхэрнай мүнөө арадай депутадуудай Толтойн сомсоведэй түрүүлэгшээр 8-дахи жэлээ амжалтатай хүдэлнэ. Тэрэнэй оролдолгоор Толтойдо сомсоведэй байшан баригдаа, хүүгэдэн саад шэнээр бодхоогдоо һэн.

Бидэнэр Толтойн дунда һургуулиин багшанар, дарүү һайхан сэдьхэлтэй, хүн зондо дуратай багшынгаа арадай депутадуудай Соведые һайнаар хүтэлбэрилжэ, амжалта түгэс хүдэлжэ байдагтань тон баяртай байдагбди. Энэ хүтэлбэрилэгшэ өөртөөшье, хүнүүдтэшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, бүхы асуудалнуудые зүб мүрөөр шиидхэдэг юм.

Нүхэрнай һаяар 60 наһа гүйсэхэнь. Коммунис партиин үнэн сэхэ хүбүүн Д. Г. Замбаловай бүхы намтарынь залуушуулда үльгэр жэшээ боломоор. Жаргалта 60 жэлэйнь ойгоор нүхэрөө халуунаар амаршалнабди.

Б. БИРБАЕВ,
Толтойн дунда һургуулиин партиина эхин организациин секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Г. Замбалов.

Авторай фото.



ОЛИМПИАДА—84

САНЫН ЗҮРГЭ ДЭЭРЭ

Илалта түйлаха гээшэ хүшэр хүндэ байгаа. Олимпийскэ шанда хүртэхын түлөө тэмсэлэй хододоо түбэг бэрхэшээлтэй, тон харюусалгатай байдагые мэдэхэ байһан дээрэһээ Олимпиин нааданuудта эршэмтэйгээр һорилго бэлэдхэл хээ һэм. Санын харгы айхабтар хүндэ байгаа. Энэ жэлэй Олимпиин наадануудта санаар 30 километрэй зайда илалта түйлаһан Москва шадар ажаһуудаг Николай Зимятов мүрысөөнэй һүүлээр ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэһэн байгаа. 28-тай спортсмен Үбэлэй хоёр Олимпиадада удаа дараалан илажа гараһан үсөөхэн хүнүүдэй тоодо оробо. Лейк-Плэсидтэ гурбан алтан медаль абаһан байгаа һаа, мүнөө Сараево хотодо иимэ дүрбэдэхи медаляа нэмээбэ бшуу.

Зимятовай арга боломжонуудтай байһан тухай жэлэй эхиндэ хэлэхэ гээшэ үшөөл хүшэр һэн. Ушарынь гэхэдэ, 1980 ондо болоһон Олимпиин наадануудай һүүлээр тэрэ хэдэ дахин гэмэлтэһэн, үбдэһэн юм. 1982 оной дэлхэйн чемпионадташье хабаадажа шадаагүй бэлэй.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ Олимпиин чемпион түхэл шарайгаараашье нилээд хубилаа. Тэрэ ехэл тураһан байна. Аяар 180 сантиметр үндэртэй аад, оройдоол 68 килограмм татадаг юм. Тэрэ бэеэ хатуужуулгада гол анхаралаа хандуулба.

Совет элитэ өхэ санашадтал адли, Зимятов хүдөө нютагта урган ехэ болоһон намтартай. Тэрэнэй эхэнь багша, харин эсэгэнь дүршэл шадабари ехэтэй шэл үлеэгшын мэргэжэлтэй хүн юм. Зимятов физкультурын институт дүүргээд, мүнөө Совет Армида алба хэнэ.

Үбэлэй Олимпиин XIV наадануудта тэрэ 30 километрые 1.28,56,3 час соо гаталжа, манай спортсменүүд сооһоо түрүүлэн алтан медаляар шагнагдаа. Мүн лэ манай ороной суута санашан Александр Завьялов хоёрдохи һуури эзэлбэ.

ТУГУУД НЭНГҮҮЛЭГДЭЭ

САРАЕВО. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой наһа бараһан дээрэһээ Үбэлэй Олимпиин XIV наадануудта хабаадагшадай ажаһуудаг олимпийскэ тосхондо февралиин 10-да СССР-эй, Югославиин ба Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй тугууд нэнгүүлэгдэһэн байна.

Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй президент Х. А. Самаранч наадануудта хабаадажа байһан Советскэ Союзай түлөөлэгшэдтэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа хүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Совет делегациин гэшүүд Ю. В. Андроповой дурасхаалда зорюулагдаһан митинг үнгэргөө.

КОНЬКИШАД САНАШАДЫЕ ДЭМЖЭБЭ

Февралиин 10-най үдэр елүүр дээрэ шанга тэмсэл үргэлжэлһэн байгаа. Эрэшүүл болон эхэнэрнүүд 500 метртэ урилдаба. Москвагай 21 наһатай конькишан Сергей Фокичев совет конькишад сооһоо түрүүлэн алтан медальда хүртэһэн байна. Сагай уларилай хэды таарамжагүй байгаашье һаань, «Зетра» гэжэ спорткомплексын мүльһэн харгы дээрэ тэрэ 500 метрые 38,19 секунда соо гаталжа, олимпийскэ чемпион болобо. Японой спортсмен Юсихиро Китацава 0,11 секундаар гартажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Дүрбэн жэлэй урда тээ мүнгэн медаляар шагнагдаһан Канадын спортсмен Гаэтан Буше гурбадахи табсанда гараба.

Манай ороной үшөө нэгэ спортсмен Владимир Козлов эрхим зургаанай тоодо ороһон байна.

Энэ зайда эхэнэрнүүдэй дунда мүн лэ һонирхолтой шанга тэмсэл болобо. Дрездеч хотын 24-тэй студентка Криста Ротенбургер 41,02 секунда саг харуулжа, илалта түйлаа. Дэлхэйн рекордсменка нүхэр басагаяа — олимпийскэ хоёр дахин чемпионка Карин Энке гэгшые 0,26 секундаар ахижа гараһан байха юм. Кемеровэ хотын Наталья Шиве 41,50 секунда саг харуулжа, бронзо медаляар шагнагдаа. Коломноһоо Ирина Кулешова — дүрбэдэхи, москвичка Наталья Петрусева зургаадахи һууринуудта гараба.

ФИГУРИСТНУУД ХАБАЯА ТУРШАНА

Үбэлэй Олимпиин XIV наадануудта фигурна халтиралгаар мүрысөөн эхилэнхэй. Богони программада совет халтирагшад яһала һайнаар мүрысөө гээд тэмдэглэлтэй. Тусхайлбал, Елена Валова —Олег Васильев гэгшэд түрүү һуури эзэлжэ ябана. Лариса Селезнева —Олег Макаров болон США-гай фигуристнууд Кэтлин болон Питер Каразерстан удаадахи һууринуудта гараба.

БИАТЛОНИСТНУУДАЙ МҮРЫСӨӨН

САРАЕВО. (ТАСС). Үбэлэй Олимпиин XIV наадануудта али бүхы зүйлөөр тэмсэл улам эршэдэжэ байна. Февралиин 11-дэ биатлонистнууд 20 километртэ урилдаһан байха юм. Мүрысөөнэй эхинһээ хойшо саһан ехээр орожо, спортсменүүдэй урдаһаа һалхилан бордоһолжо, биатлонистнуудта ехэл хүшэр байба. Эгээл һайн һорилго бэлэдхэлтэйшүүлынь, нугаршагүй хүсэл зоригтойшуулынь илажа гараа.

Эндэ гол түлэб Европын оронуудай спортсменүүдэй хоорондо һонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. ФРГ-гэй суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ Петер Ангерер хурдан бэрхэ санашан байхаһаа гадна, хёрхо, мэргэн байһанаа харуулаа. Тиигэжэ тэрэ энэ зайе 1 час 11 минута 52,7 секунда соо гаталжа, Олимпиин наадануудай чемпион болобо. ГДР-эй түлөөлэгшэ Франк-Петер Реш тэрэнһээ 1,5 шахуу минутаар гартажа, мүнгэн медаляар шагнагдаа. Эйрик Квалфосс (Норвеги) бронзо шанда хүртэбэ. Францинһаа И Мужель, ГДР-һээ Франк Ульрих, Норвегиһээ Рольф Стурсвеен гэгшэд эрхим зургаанай тоодо ороһон байха юм.

Биатлонистнуудай мүрысөөндэ СССР-эй суглуулагдамал командын түлөөлэгшэд урагшагүйдэжэ, хангалтагүй үрэ дүнгүүдые харуулба. Тэдэ бусад зайда һайнаар мүрысэжэ, урдынгаа алдар солые һэргээхэ бэеэ гэжэ спортдо дуратайшуул найдана.

ШАРГЫН ХАРГЫ ДЭЭРЭ ШУУРГАТАЙ

Эхэнэрнүүд болон эрэшүүлэй дунда шаргаар урилдалгын мүрысөөн спортдо дуратайшуулай анхарал татадаг, һонирхол үүсхэдэг гээшэ. Спортын энэ зүйлдэ хабаадагшадые эрэлхэг зоригтойшуул гэжэ нэрлэхэдэ алдуу болохогүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, хобол мүльһэн харгыгаар шаргашад часай зуу гаран километр хурдан түргөөр һолжордог байна. Иимэ түргөөр урилдахадаа, алдуу гаргажа болохогүй.

Эхэнэрнүүдэй дунда гурба дахин урилдалгын дүнгүүдээр ГДР-эй командын түлөөлэгшэд Штеффи Мартин, Беттина Шмидт, Уте Вайс гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлжэ ябана.

СССР-эй бэрхэ спортсменка, Олимпиин наадануудай чемпионка Вера Зозуля 2 минута 06,325 секунда үрэ дүнтэйгөөр дүрбэдэхи һуури эзэлнэ. Тэрэнэй хани басаган Ингрида Амантова эрхим зургаанай тоодо оролсоно.

Эрэшүүлэй дунда мүн лэ гурба дахин урилдаба. Эндэ Италиин шаргашан Пауль Хильдгартнер 2 минута 18,324 секунда сагтайгаар түрүү һуури эзэлнэ. Михаэль Вальтер (ГДР) — хоёрдохи, Сергей Данилин (СССР) гурбадахи һууринуудта ябана. Эдэ гурбанай хэн нэгэниинь лэ Олимпиин наадануудай чемпион болохо аргатай.

Валерий Дудин (СССР), Торстен Герлитцер (ГДР), Юрий Харченко (СССР) гэгшэд эрхим зургаанай тоодо ороно.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ҺАЙНДЭРТЭ

САРАЕВО. (ТАСС). Тэдэнэй Сараево ошоходонь, Бейрудай аэропорт тээшэ шэглэһэн харгы буудагдажа байба. Тиигээшье һаань, дайн байлдаанай боложо байһан ороной —Ливанай хадаһаа һолжордог 4 санашад Үбэлэй Олимпиин наадануудта хабаадахаяа ерэбэ. Эдэ дүрбэн спортсменэй ошоһоной үглөөдэр үшөө хоёр хүн Сараево ошохые зорибошье, хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлжэ шадабагүй: ушарынь гэхэдэ, аэропорт дахинаа хаагданхай байгаа.

«Манай оронние түлөөлхэ гэһэн зорилго урдаа табяабди. Бидэ спортивна ехэ амжалта түйлажа шадахагүйбди, гэбэшье санын харгы дээрэ үндэр үрэ дүнгүүдые түйлахаһаа шухала хэрэгтэй юумэн бии гээшэ. Юунэйшье боложо байгаа һаань, Ливанда ажабайдал бурьялһаар гэжэ хүнүүдэй мэдэжэ абахыень хүсэһэн байнабди. Тиимэһээ бидэ эндэ ерээбди»,— гэжэ Бейрудта ажаһуудаг 22-той Серж Аксиотиадес хэлээ.

«Минии һурадаг ниислэл хотын университет ехэ буугаар буудагдажа, сүм һандаагдаа. Манай орондо үдэр бүри буугай нэерээн соностоно, хани нүхэдэйнгөө үхэхые харанабди. Гэбэшье спортын ба эб найрамдалай һайндэртэ хабаадахын тула һорилго бэлэдхэл хэһэн байнабди».

«Үнэхөөрөөшье, Сараево хотодо айхабтар гоё, эжэна тэниглэн байна даа. Тиигээшье һаань, мүрысөөнэй дүүрэмсээр, бомбонуудай тэһэржэ байһан гэртээ ошохобди»,— гэжэ Серж үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэбэ.

ТҮРҮҮШЫНХЕЭ ХАБААДАБАШЬЕ...

Хоёр хүнэй һууритай шаргаар һолжоролгын мүрысөөн спортдо дуратайшуулай анхаралые илангаяа ехээр татана. Энэшье гайхалтай бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, энэ мүрысөөндэ спортсменүүд һорилго бэлэдхэлтэй байхаһаа гадна, үгэеэ тон һайнаар ойлголсохо зэргэтэй.

Февралиин 11-дэ Сараево хотодо үнгэргэгдэжэ байһан Үбэлэй Олимпиадада энэ зүйлөөр мүрысөөн үнгэргэгдөө. Эндэ ГДР-эй спортсменүүд Вольфганг Хоппе болон Дитмар Шауэрхаммер гэгшэд илалта түйлажа, чемпионууд болобо. Тэдэнэй хани нүхэд Бернхардт Леманн болон Богдан Мусиоль гэгшэд мүнгэн медальнуудаар шагнагдаа. Ригэһээ Зинтис Экманис, Красноярскһаа Владимир Александров гэгшэд гурбадахи һуурида гараһан байна. Үшөө нэгэ совет экипаж Янис Кипурс, Айвар Шнепстс гэгшэд дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байха юм.

Тэдэнэр бударан ороһон саһа, юпитернүүдэй хурса гэрэлые, спортын эгээл эрэлхэг зоригтойшуулай зүйл болохо бобслейгээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ шанда хүртэгшэдые тэмдэглэхээ ерэһэн хүнүүдые хүндэлэлэй табсан дээрэ зогсожо байхадаа тэдэнэр обёороогүйшье байхадаа болохо. Тэдэнэр түрүүшынхеэ хабаадабашье, бронзо медальнуудаар шагнагдаа бшуу.

(ТАСС).

Совет орон дотор

ХҮСЭ ШАДАЛАА НЭМЭЭНЭ

НЕРЮНГРИ (Яхадай АССР). Ашаглалгада оруулагдаһан предприятиин гурбадахи ээлжээн «Нерюнгринский» гэжэ шулуун нүүрһэнэй уурхайн арга боломжонуудые дээшэлүүлһэн байна. Жэл бүри эндэ 9 миллион тонно түлишэ олзобоpилогдодог болохо юм. Шэнэ забойнуудһаа малтагдаһан нүүрһэтэй түмэр замай эшелонууд бага БАМ-аар хэрэглэгшэдтэ эльгээгдээ.

Уурхайн дүрбэдэхи — һүүлшын ээлжээе барилгашад бэлдэжэ эхилээ. Табан жэлэй дүүрэхэдэ предприяти 13 миллион тонно нүүрһэ жэл бүри үйлэдбэрилдэг болохо юм. Түүхэй эд һуурин дээрэнь болбосоруулха аргатай шанаржуулгын томо фабрика тэрэ саг болотор ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

АЖАЛАЙ БА СПОРТЫН ВЕТЕРАНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ

РУСТАВИ. (Грузиин ССР). Эндэхи металлургическа заводой трубопрокатна цехэй хүдэлмэришэн Емельян Куртанидзе ажал хэрэгүүдээрээ мэдээжэ юм. Гадна спортдо дуратай, мүн гурбан хүбүүгээ спортдо дурлуулжа шадаһаараа тэрэ мэдээжэ болонхой. Хүбүүдынь бултадаа разряднигууд юм. Хүдэлмэри дээрээшье үхибүүдынь эсэгынгээ хэрэгые үргэлжэлүүлнэ, металлургическа заводой түрүү хүдэлмэришэд болонхой.

Куртанидзе эсэгэнь пенсиин наһанда хүрэбэшье, заводто ажаллаһан зандаа. Емельян Александровичай ажаһуудаг гэрэй газаа тэрэнэй үүсхэлээр спортивна комплекс баригданхай. Хүдэлмэриһөө сүлөөтэй сагтаа үдэшэ орой болотор бүхы хүршэнэрынь эндэ хүдэлһэн байгаа. Мүнөө эндэ футболой, баскетболой, волейболой талмай түхеэрэгдэнхэй.

Эндэһээ Совет Армида албанда татагдаһан булта шахуу хүбүүд дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлээ эрхимээр гарадаг юм. «Танай ашаар лэ спортдо дурлаһан байгаабди, мүнөө сэрэгэй албанда байхадамнай, ехэ туһатай байна» гэжэ солдадууд Емельян Александровичта бэшэдэг.

Эндэхи хүбүүд, басагад ажалай ба спортын ветеран Емельян Куртанидзиин нэрээр спортивна комплексые нэрлээ юм.

(ТАСС).

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-36, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-61, 2-57-55, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ... Н-03338. Заказ № 37.